

Lagrådsremiss

Några körkortsfrågor

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 1 december 2016

Mikael Damberg

Jonas Ragell
(Näringsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I denna lagrådsremiss lämnas förslag på lagändringar som krävs för att Sverige ska uppfylla sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (tredje körkortsdirektivet). Lagrådsremissen är framtagen med anledning av att Europeiska kommissionen, i en formell underrättelse och i ett motiverat yttrande till regeringen, identifierat ett antal frågor där den anser att Sverige inte uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet.

Vidare föreslås att det i körkortslagen (1998:488) ska införas bestämmelser som tydliggör det lagstöd som behövs för att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna överlämna uppgiften att utfärda internationella körkort åt en juridisk person.

Lagrådsremissen innehåller också förslag som gör det möjligt att medge innehav av körkort med villkor om alkohol trots bruk av narkotiska preparat när behandling med narkotiska preparat har ordinerats av läkare eller någon annan behörig receptutfärdare och det kan bedömas att det inte finns någon fara för trafiksäkerheten.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2017.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)	5
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Bakgrund.....	12
4.1	Tredje körkortsdirektivet.....	12
4.2	Utfärdande av internationella körkort	12
4.3	Körkort med villkor om alkolås	13
5	Gällande rätt.....	13
5.1	Behörighet D1 och D.....	13
5.2	Utfärdande och giltighet av körkort	14
5.3	Förnyelse av körkort och krav på permanent bosättning	14
5.4	Bemyndiganden m.m.	15
5.5	Körkort med villkor om alkolås	15
6	Förslag	16
6.1	Behörighet D1 och D.....	16
6.2	Förnyelse av körkort.....	16
6.3	Utfärdande av internationella körkort	18
6.4	Körkort med villkor om alkolås trots bruk av narkotika i vissa fall	18
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	22
8	Konsekvenser.....	23
8.1	Ändring av innebörden av beteckningarna D1 och D	23
8.2	Ändring av reglerna för förnyelse av körkort.....	23
8.2.1	Vad innebär ändringen	23
8.2.2	Konsekvenser för privatpersoner.....	23
8.2.3	Konsekvenser för företag	24
8.2.4	Konsekvenser för staten	24
8.3	Ändring av bemyndigande att meddela föreskrifter	25
8.4	Körkort med villkor om alkolås trots bruk av narkotika i vissa fall	25
8.4.1	Vad innebär ändringen	25
8.4.2	Alternativa lösningar eller inte reglera alls.....	26
8.4.3	Vilka berörs av regleringen	26
8.4.4	Konsekvenser för staten	26
8.4.5	Konsekvenser för företagen.....	27
8.4.6	Konsekvenser för körkortshavare.....	27
9	Författningskommentar.....	28
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006	30
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	73
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	77
Bilaga 4	Framställans lagförslag	78

Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna	80
----------	--	----

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).

2 Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om körkortslagen (1998:488)² dels att nuvarande 10 kap. 2 och 3 §§ ska betecknas 10 kap. 5 och 6 §§, dels att 2 kap. 5 §, 3 kap. 4 b och 14 a §§, 5 kap. 19 och 23 §§ och 10 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas tre nya paragrafer, 10 kap. 2–4 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 kap.

5 §

Körkortsbehörighet enligt 1 § anges i körkort med följande beteckningar.

Beteckning	Körkortsbehörighet
AM	moped klass I
A1	lätt två- eller trehjulig motorcykel
A2	1. tvåhjulig motorcykel som har en nettoeffekt av högst 35 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,2 kilowatt/kilogram och som, om fordonets originalutförande har ändrats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten. 2. lätt trehjulig motorcykel
A	två- och trehjulig motorcykel oavsett slagvolym, effekt och förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt.
B	1. personbil med totalvikt av högst 3,5 ton och lätt lastbil samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till en sådan bil. 2. trehjulig motorcykel 3. fyrehjulig motorcykel
BE	bil som omfattas av behörighet B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till en sådan bil, om släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av 10 kap. 2 § 2011:1580

- C1 tung lastbil med totalvikt av högst 7,5 ton och personbil med totalvikt över 3,5 men inte 7,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.
- C1E bil som omfattas av behörighet C1 eller B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil om bilens och släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 12 ton.
- C tung lastbil och personbil med totalvikt över 3,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.
- CE bil som omfattas av behörighet C samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan bil.
- D1 buss som är *försedd* med *högst 16 sittplatser* utöver *förarrarplatsen* och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
- D1E buss som omfattas av behörighet D1 samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.
- D buss *oavsett antal sittplatser och längd* samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
- DE buss som omfattas av behörighet D samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.

Föreslagen lydelse

5 §³

Körkortsbehörighet enligt 1 § anges i körkort med följande beteckningar.

Beteckning	Körkortsbehörighet
AM	moped klass I
A1	lätt två- eller trehjulig motorcykel
A2	1. tvåhjulig motorcykel som har en nettoeffekt av högst 35 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,2 kilowatt/kilogram och som, om fordonets originalutförande har ändrats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten. 2. lätt trehjulig motorcykel

³ Senaste lydelse 2015:791

- A två- och trehjulig motorcykel oavsett slagvolym, effekt och förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt.
- B 1. personbil med totalvikt av högst 3,5 ton och lätt lastbil samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till en sådan bil.
2. trehjulig motorcykel
3. fyrehjulig motorcykel
- BE bil som omfattas av behörighet B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till en sådan bil, om släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.
- C1 tung lastbil med totalvikt av högst 7,5 ton och personbil med totalvikt över 3,5 men inte 7,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.
- C1E bil som omfattas av behörighet C1 eller B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil om bilens och släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 12 ton.
- C tung lastbil och personbil med totalvikt över 3,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.
- CE bil som omfattas av behörighet C samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan bil.
- D1 buss som är *konstruerad och tillverkad för att ta* högst 16 *passagerare* utöver *föraren* och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till *en* sådan buss.
- D1E buss som omfattas av behörighet D1 samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.
- D buss som är *konstruerad och tillverkad för att ta fler än åtta passagerare* utöver *föraren* samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till *en* sådan buss.
- DE buss som omfattas av behörighet D samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.

3 kap.

4 b §⁴

Kravet på en genomförd riskutbildning för att få avlägga förarprov enligt 4 a § gäller inte

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 3 §, eller

2. vid körprov för att upphäva villkor med begränsning till automatväxlat fordon.

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 6 §, eller

14 a §⁵

Ett körkort får förnyas enligt 14 § första eller andra stycket om körkortshavaren

1. är permanent bosatt i Sverige,
2. studerar här sedan minst sex månader, eller

3. varken är permanent bosatt eller sedan minst sex månader studerar i någon annan stat inom EES.

Ett körkort får förnyas enligt 14 § tredje stycket om körkortshavaren

1. är permanent bosatt i Sverige, eller

2. inte är permanent bosatt i någon annan stat inom EES.

Ett körkort får förnyas enligt 14 § om körkortshavaren

1. är permanent bosatt i Sverige, eller

2. studerar här sedan minst sex månader.

5 kap.

19 §⁶

En ansökan om beslut om villkor om alkohol får bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkohol. Sådan lämplighet förutsätter att sökanden

1. kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, ömdöme och ansvar i trafiken,

2. inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), och

3. uppfyller de andra medicinska krav än krav på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

⁴ Senaste lydelse 2008:550.

⁵ Senaste lydelse 2011:1580.

⁶ Senaste lydelse 2010:1914.

Som bruk av narkotika enligt första stycket 2 anses inte en behandling där narkotika intagits i enlighet med läkares eller någon annan behörig receptutfärdares ordination, under förutsättning att bruket inte innebär någon trafik-säkerhetsrisk.

23 §⁷

Om körkortshavaren bryter mot 22 §, och därigenom inte längre bedöms uppfylla kraven på lämplighet enligt 19 § 1, ska beslutet om villkor om alkoholås undanröjas. Beslutet ska även undanröjas om körkortshavaren under villkorstiden inte uppfyller de krav på lämplighet som anges i 19 § 2 och 3.

Om körkortshavaren bryter mot 22 §, och därigenom inte längre bedöms uppfylla kraven på lämplighet enligt 19 § första stycket 1, ska beslutet om villkor om alkoholås undanröjas. Beslutet ska även undanröjas om körkortshavaren under villkorstiden inte uppfyller de krav på lämplighet som i övrigt anges i 19 §.

Om beslutet undanröjs, ska körkortet återkallas. En spärrtid ska då bestämmas som motsvarar den återstående villkorstiden.

Med återkallelse avses i andra stycket även återkallelse tills vidare enligt 5 kap. 5 § och med spärrtid sådan giltighetstid som beslutats enligt den paragrafen.

10 kap.

1 §⁸

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag samt meddela föreskrifter om

1. lagens tillämpning på andra i utlandet utfärdade behörighetshandlingar som ger rätt att köra motordrivna fordon,

2. Transportstyrelsens prövning av andra körkortsärenden än som anges i 7 kap.,

3. registrering som behövs för tillämpningen av lagen,

4. att priset för deltagandet i introduktionsutbildning som anges i 4 kap. 7 § första stycket 4 inte får överstiga en viss nivå, och

5. avgifter för tillsyn enligt denna lag och enligt 8 kap. 12 § körkorts-förordningen (1998:980) samt ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får

⁷ Senaste lydelse 2010:1914.

⁸ Senaste lydelse 2014:148.

överlämna uppgiften att lämna ut körkort åt

1. företag som har tillstånd enligt postlagen (2010:1045) att bedriva postverksamhet (tillståndshavare),

2. dotterföretag till sådana tillståndshavare, och

3. företag som på uppdrag av en tillståndshavare eller dennes dotterföretag lämnar ut postförsändelser till mottagare (postombud).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om överlämnande enligt tredje stycket och om utlämnande av körkort.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna uppgiften att lämna ut körkort åt

1. företag som har tillstånd enligt postlagen (2010:1045) att bedriva postverksamhet (tillståndshavare),

2. dotterföretag till sådana tillståndshavare som avses i 1, och

3. företag som på uppdrag av en tillståndshavare eller dennes dotterföretag lämnar ut postförsändelser till mottagare (postombud).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om överlämnande enligt första stycket och om utlämnande av körkort.

3 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna uppgiften att utfärda internationella körkort åt en juridisk person.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådant

överlämnande.

4 §⁹

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.

⁹ Tidigare 10 kap. 4 § upphävd genom 2009:1352.

3 Ärendet och dess beredning

Genom beslut den 14 december 2011 antog riksdagen regeringens förslag till lagändringar för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort, nedan kallat det tredje körkortsdirektivet, se *bilaga 1*. I en formell underrättelse till regeringen av den 23 oktober 2015 och därefter i ett motiverat yttrande av den 16 juni 2016 identifierade Europeiska kommissionen ett antal frågor, bl.a. när det gäller bestämmelsen om körkortsbehörigheten D1 och bestämmelsen om förnyelse av körkort, där kommissionen anser att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt det tredje körkortsdirektivet.

Vid Näringsdepartementet utarbetades promemorian Några körkortsfrågor som innehåller förslag till lagändringar som krävs för att Sverige ska uppfylla sina skyldigheter enligt det tredje körkortsdirektivet. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2016/04315/RS). Transportstyrelsen inkom, den 18 juni 2014, med en framställan som avser körkort med villkor om alkohol trots bruk av narkotiska preparat för körkortshavare som ansöker om sådant körkort enligt 5 kap. 19 § körkortslagen (1998:488). Lagförslaget i denna framställan finns i *bilaga 4*. Framställan har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2014/2915/MRT).

4 Bakgrund

4.1 Tredje körkortsdirektivet

Genom beslut den 14 december 2011 antog riksdagen regeringens förslag till lagändringar för att genomföra det tredje körkortsdirektivet. Genomförandet av direktivet innebar bl.a. att körkortsbehörigheten D1, som tidigare varit frivillig för medlemsstaterna, infördes. Vidare infördes bestämmelser om förnyelse av körkort.

I en formell underrättelse och i ett motiverat yttrande till regeringen har Europeiska kommissionen identifierat ett antal frågor, bl.a. när det gäller bestämmelsen om körkortsbehörigheten D1 och bestämmelsen om förnyelse av körkort, där kommissionen anser att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt det tredje körkortsdirektivet.

4.2 Utfärdande av internationella körkort

I 10 kap. 1 § körkortslagen (1998:488) finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i de avseenden som anges i lagen. Bemyndigandet täcker inte

uttryckligen möjligheten att överlämna uppgiften att utfärda internationella körkort åt en juridisk person.

4.3 Körkort med villkor om alkoholås

Den 1 januari 2012 trädde bestämmelser i körkortslagen om körkort med villkor om alkoholås i kraft. Bestämmelserna föregicks av ett antal år med försöksverksamhet. Bestämmelserna om körkort med villkor om alkoholås innebär att den som fällts till ansvar för rattfylleri eller grovt rattfylleri enbart på grund av alkoholintag kan medges körkortsinnehav med villkor om alkoholås. Den som har fällts till ansvar för rattfylleri på grund av någon annan drog än alkohol eller på grund av både alkohol och någon annan drog omfattas däremot inte (se prop. 2010/11:26 s. 32 och 68).

En ansökan om körkort med villkor om alkoholås får bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkoholås. Sådan lämplighet förutsätter bland annat att sökanden inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64). Kravet omfattar således även narkotikaklassade läkemedel som har ordinerats av läkare.

5 Gällande rätt

5.1 Behörighet D1 och D

Gemensamma bestämmelser för körkort och behörighet att föra motorfordon inom EU och EES finns i det tredje körkortsdirektivet. I artikel 4 i direktivet anges körkortskategorier och åldersgränser för att få framföra motorfordon. I artikel 4 h anges att kategori D1 avser motorfordon som är konstruerade och tillverkade för att ta högst 16 passagerare utöver föraren, och med en största längd av 8 meter. Till ett motorfordon i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg. I artikel 4 j anges att kategori D avser motorfordon konstruerade och tillverkade för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren. Till ett motorfordon i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

Kraven för olika körkortsbehörigheter regleras i körkortslagen (1998:488). I 2 kap. 5 § körkortslagen anges att kategori D1 avser buss som är försedd med högst 16 sittplatser utöver föraren och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till en sådan buss. I nämnda bestämmelse regleras vidare att kategori D avser buss oavsett antal sittplatser och längd samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till en sådan buss.

5.2 Utfärdande och giltighet av körkort

I 3 kap. 1 § körkortslagen regleras vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att körkort ska kunna utfärdas. Här framgår att det krävs körkortstillstånd, att personen ska vara permanent bosatt i Sverige eller sedan minst sex månader studerar här, att personen ska ha uppnått viss ålder beroende på vilken körkortsbehörighet det gäller samt att personen ska ha avlagt godkänt förarprov. Av bestämmelsen framgår vidare bl.a. att om ett körkort blivit ogiltigt på grund av att det inte har förnyats efter ett föreläggande eller efter att det inte lämnats ut inom ett år från den dag då det utfärdats, får ett nytt körkort utfärdas utan att förarprov avlagts, om sökanden efter det att körkortet blivit ogiltigt har meddelats körkortstillstånd för de behörigheter som upphört att gälla.

5.3 Förnyelse av körkort och krav på permanent bosättning

Enligt artikel 7.3 b i det tredje körkortsdirektivet ska förnyelse av körkort vid den administrativa giltighetens utgång förutsätta permanent bosättning på territoriet i den medlemsstat som utfärdar körkortet. I artikel 12 definieras ”permanent bosättningsort” som den plats där en person normalt bor, dvs. under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där personen bor. Permanent bosättningsort för en person som har yrkesmässig anknytning till en annan plats än den personen har personlig anknytning till och som följaktligen bor omväxlande på olika platser, belägna i två eller flera medlemsstater, ska anses vara den plats där personen har sin personliga anknytning, förutsatt att personen regelbundet återvänder dit. Det senare villkoret behöver inte vara uppfyllt när personen bor i en medlemsstat för att genomföra en tidsmässigt begränsad uppgift. Vistelse för studier vid ett universitet eller en skola medför inte att byte av permanent bosättningsort ska anses ha skett.

Av 3 kap. 14 a § körkortslagen framgår att förnyelse av körkort får ske om körkortshavaren är permanent bosatt i Sverige eller studerar här sedan minst sex månader. Med begreppet permanent bosättning avses, enligt 1 kap. 3 § körkortslagen, bosättning under minst 185 dagar varje kalenderår till följd av personlig och yrkesmässig anknytning, eller om yrkesmässig anknytning saknas, till följd av personlig anknytning som präglas av nära band mellan en person och den plats där denne bor. Av 3 kap. 14 a § körkortslagen framgår vidare att körkortet även får förnyas om körkortshavaren varken är permanent bosatt eller sedan minst sex månader studerar i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, (EES).

5.4 Bemyndiganden m.m.

I 10 kap. 1 § körkortslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i de avseenden som anges i lagen och i en rad uppräknade ämnen. Enligt andra stycket får regeringen meddela föreskrifter om undantag från lagen. Vidare får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, enligt tredje stycket överlämna uppgiften att lämna ut körkort åt företag som har tillstånd att bedriva postverksamhet, dotterföretag till sådana tillståndshavare och företag som på uppdrag av en tillståndshavare eller dennes dotterföretag lämnar ut postförsändelser till mottagare. Enligt fjärde stycket får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även meddela föreskrifter om dels överlämnande av uppgiften att lämna ut körkort, dels utlämnande av körkort.

5.5 Körkort med villkor om alkohol

Av 5 kap. 3 § 1 körkortslagen framgår bl.a. att ett körkort ska återkallas om körkortshavaren har gjort sig skyldig till rattfylleri enligt 4 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott. Om det finns synnerliga skäl, får enligt 5 kap. 10 § andra stycket körkortslagen återkallelse underlåtas om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten. Om körkortet inte återkallas, får varning meddelas i stället. Enligt 5 kap. 17 § första stycket körkortslagen får det, i stället för körkortsåterkallelse, beslutas att körkortsinnehavet under viss tid (villkorstid) ska vara förenat med villkor om alkohol. Ett sådant beslut meddelas efter ansökan. Av 5 kap. 19 § körkortslagen följer att en ansökan om beslut om villkor om alkohol får bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkohol. Sådan lämplighet förutsätter bl.a. att sökanden inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen. Av 5 kap. 23 § första stycket körkortslagen framgår att ett beslut om villkor om alkohol ska undanröjas om körkortshavaren under villkorstiden brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64). Om beslutet undanröjs ska körkortet enligt 5 kap. 23 § andra stycket körkortslagen återkallas.

6 Förslag

6.1 Behörighet D1 och D

Regeringens förslag: Beteckningen D1 i ett körkort ska avse en buss som är konstruerad och tillverkad för högst 16 passagerare utöver föraren och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till en sådan buss. Beteckningen D ska avse en buss som är konstruerad och tillverkad för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till en sådan buss.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag tar dock sikte på att själva beteckningen ska ändras.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians förslag. *Transportstyrelsen* påpekar att det inte är fråga om en ändring av själva beteckningen utan om en ändring av dess innebörd.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 4 h i det tredje körkortsdirektivet anges att kategori D1 avser motorfordon som är konstruerade och tillverkade för att ta högst 16 passagerare utöver föraren, och med en största längd av 8 meter. Kommissionen har påpekat att ”passagerare” i stället för ”säten” valdes medvetet av EU-lagstiftaren för att inte bara täcka sittande passagerare utan även stående passagerare. Kommissionen kan inte godta att bestämmelserna i svensk lagstiftning för körkortskategori D1 begränsar antalet passagerare till antalet säten i fordon och anser att Sverige inte har fullgjort sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4 h i det tredje körkortsdirektivet. Därför bör 2 kap. 5 § körkortslagen (1998:488) ändras så att bestämmelsen stämmer bättre överens med det tredje körkortsdirektivet.

Som en följd av ändringen bör även innebörden av beteckningen D i 2 kap. 5 § körkortslagen ändras så att bestämmelsen överensstämmer med det tredje körkortsdirektivets lydelse.

6.2 Förnyelse av körkort

Regeringens förslag: Möjligheten att förnya körkort för den som varken är permanent bosatt eller sedan minst sex månader studerar i någon annan stat inom EES tas bort.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inte något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Vid genomförandet av det tredje körkortsdirektivet infördes bestämmelser om att tioårs- och femårsförnyelse av ett körkort får ske om körkortshavaren är permanent bosatt i Sverige eller studerar här sedan minst sex månader. Regeringen ansåg att regeln om permanent bosättning eller studier i den medlemsstat som förnyar

körkortet endast torde ha betydelse när körkortshavaren faktiskt är bosatt i någon EES-stat eller studerar där sedan minst sex månader (se prop. 2011/12:25 s. 79). En bestämmelse om att körkortet även fick förnyas om körkortshavaren varken var permanent bosatt i en annan EES-stat eller studerar i en annan EES-stat sedan minst sex månader, dvs. möjlighet till förnyelse för personer permanent bosatta i en stat utanför EES, infördes därför också. Kommissionen har emellertid påpekat att förnyelse av körkort för personer som har sin permanenta bosättningsort i ett tredjeland inte föreskrivs i direktivet. Kommissionen menar vidare att direktivet är tydligt på denna punkt; det krävs permanent bosättning i utfärdande medlemsstat för utfärdande av körkort och utfärdandet kan inte baseras på medborgarskap eller liknande.

Den nuvarande bestämmelsen om förnyelse av körkort för personer i ett tredjeland gäller för personer som är permanent bosatta utanför EES. Bestämmelsen gör det möjligt för t.ex. en person som innehar ett svenskt körkort och som är bosatt utanför EES att förnya sitt körkort vid en utlandsmyndighet. Förnyelsen sker utan någon egentlig prövning om var personen är permanent bosatt. Transportstyrelsen utfärdar en förnyelse av körkort på begäran av körkortshavaren. De eventuella ändrade förhållandena för personen vars körkort förnyas tas vid förnyelsen alltså inte i beaktande eftersom någon prövning av permanent bosättning inte görs. Även om lagstiftarens intention med att möjliggöra för utlandssvenskar i ett tredjeland att förnya sitt körkort varit god går det inte att bortse från att ett sådant förnyat körkort också gäller inom hela unionen. De risker som finns i vårt nuvarande system gör sig således också gällande på unionsnivå, såsom t.ex. att ett körkort förnyas i förfalskningssyfte. Det är inte heller rimligt att Sverige förnyar körkort för personer som bor permanent i ett tredjeland, på den enda grunden att de tidigare har fått ett svenskt körkort. Skälen för bestämmelserna i det tredje körkortsdirektivet om att en stat endast får utfärda och förnya körkort för personer som bor permanent i landet är att det landet har bäst förutsättningar att bedöma den enskildes förhållanden. Det är mot denna bakgrund mindre lämpligt, och inte förenligt med det tredje körkortsdirektivet, att utfärda eller förnya körkort för personer som bor permanent i en annan stat utanför EES. Körkortslagen bör därför ändras så att möjligheten att förnya sitt körkort för den som varken är permanent bosatt eller sedan minst sex månader studerar i någon annan stat inom EES tas bort. Eftersom någon prövning av om dessa personer bor permanent i Sverige tidigare inte har skett är det troligt att en del av de personer som berörs ändå kommer att uppfylla kraven för förnyelse av körkort. Detta gäller exempelvis vid tillfälliga vistelser i andra länder, såsom semesterresor och tidsbegränsade anställningar eller studier. Vidare gäller att svenska körkortshavare, som efter att ha bott permanent utomlands återvänder till Sverige, har rätt att återfå sitt svenska körkort vid återflytt utan att avlägga förarprov, se avsnitt 5.2 och 8.

6.3 Utfärdande av internationella körkort

Regeringens förslag: Det införs ett uttryckligt bemyndigande i körkortslagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att överlämna uppgiften att utfärda internationella körkort åt en juridisk person.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådant överlämnande.

Det görs redaktionella ändringar av de nuvarande bestämmelserna om bemyndiganden.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringen.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inte något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 6 kap. 9 § körkortsförordningen (1998:980) får internationella körkort utfärdas av Försvarets Motorklubb, Kungl. Automobil Klubben, Motorförarnas Helnkyterhetsförbund, Motormännens Riksförbund, OK Förlaget AB, Sveriges Motorcyklisters Centralorganisation och Caravan Club of Sweden.

Föreskrifterna i körkortsförordningen har meddelats med stöd av bemyndiganden i 10 kap. körkortslagen. Enligt 10 kap. 1 § körkortslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag. Ett sådant avseende är t.ex. utfärdande av körkort vilket regleras i 3 kap. i körkortslagen. För att tydliggöra det lagstöd som behövs för att kunna överlämna uppgiften att utfärda internationella körkort åt en juridisk person (jfr 12 kap. 4 § regeringsformen) bör det i 10 kap. körkortslagen även införas ett uttryckligt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om detta. Det bör också i anslutning till bestämmelsen införas ett normgivningsbemyndigande som tydliggör att ett överlämnande av uppgiften att utfärda internationella körkort kan göras genom föreskrifter.

De nuvarande bestämmelserna i 10 kap. 1 § körkortslagen om bemyndiganden m.m. bör justeras redaktionellt och delas upp i flera paragrafer.

6.4 Körkort med villkor om alkohol trots bruk av narkotika i vissa fall

Regeringens förslag: En ansökan om beslut om körkort med villkor om alkohol ska få bifallas trots bruk av narkotiska preparat när behandling med narkotiska preparat har ordinerats av läkare eller någon annan behörig receptutfärdare och det kan bedömas att det inte finns någon fara för trafiksäkerheten.

Ett sådant bruk ska inte heller föranleda att ett beslut om körkort med villkor om alkohol undanröjs under villkorstiden.

Transportstyrelsens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Förslaget har dock en annan lagteknisk lösning och dess förslag

innehåller inte orden ”eller någon annan behörig receptutfärdare” i 5 kap. 19 § andra stycket körkortslagen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot Transportstyrelsens övergripande förslag. *Förvaltningsrätten i Uppsala* framhåller att den föreslagna regleringen är välmotiverad men menar att det finns visst utrymme för tolkningsproblem med den föreslagna lydelsen. *Förvaltningsrätten i Malmö*, som inte har något att invända mot förslaget i stort, påpekar att i den föreslagna lydelsen av 5 kap. 19 § andra stycket körkortslagen framgår det inte om behandling som har ordinerats av annan behörig receptutfärdare kan eller bör omfattas (jfr 4 § andra stycket andra meningen lagen [1951:649] om straff för vissa trafikbrott [trafikbrottslagen]). *Polismyndigheten* tillstyrker den föreslagna ändringen men anser att utmaningarna som polispersonalen kan komma att konfronteras med vid kontroll av förare som har alkohol och som medicinerar narkotikaklassade preparat bör belysas. *Socialstyrelsen* och *Trafikmedicinskt centrum vid Karolinska universitetssjukhuset* ställer sig positiva till de föreslagna ändringarna och framhåller att bruk av t.ex. ADHD-medicinering i vissa fall kan öka trafiksäkerheten. *Sveriges läkarförbund* stöder förslaget och framhåller att det i slutändan alltid är den enskilda individen som har ett ansvar för att uppmärksamma hur det ordinerade läkemedlet påverkar prestationsförmåga och trafiksäkerhet. Förbundet menar vidare att det inom trettio minuter kommer bli svårt att utfärda själva intyget. *Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)* pekar på att det är något oklart hur ärenden ska hanteras i praktiken om en situation uppkommer under villkorstiden så att körkortshavaren behöver påbörja medicinering av narkotikaklassat läkemedel. *Trafikförsäkringsföreningen* har inte något att invända mot de föreslagna ändringarna men vill understryka att det är av stor vikt att det verkligen genomförs en noggrann bedömning av trafiksäkerhetsrisken i varje enskilt fall. *Sveriges MotorCyklister* pekar på vikten av att behandling av narkotiska preparat som ordinerats av läkare noga kontrolleras och följs upp samt att behandlingen inte får äventyra trafiksäkerheten. *Transportstyrelsen* pekar på att Högsta förvaltningsdomstolen numera meddelat dom i ett i förslaget omnämnt mål (HFD 2015 ref. 16).

Skälen för regeringens förslag

Den som ansöker om eller innehar ett körkort med villkor om alkohol och som brukar narkotika bedöms, enligt nuvarande ordning, automatiskt inte uppfylla kraven på lämplighet för ett sådant körkort. Någon särskild lämplighetsprövning avseende substans, dos, omfattning eller orsak sker därför inte, varken i samband med ansökan om körkort med villkor om alkohol eller under villkorstiden innan beslutet om körkort med villkor om alkohol undanröjs. Detta har medfört att en person som regelbundet medicinerar med narkotiska preparat för t.ex. ADHD inte kan beviljas körkort med villkor om alkohol. För en person som redan innehar ett körkort med villkor om alkohol och som under villkortiden, t.ex. i samband med en operation eller för att få smärtlindring under viss tid vid t.ex. cancersjukdomar, ledsjukdomar och muskulära sjukdomar, tillfälligt behöver medicinera med narkotikaklassade preparat har detta resulterat i att villkoret måste undanröjas och körkortet återkallas (se t.ex. HFD 2015

ref. 16). Följden av nuvarande reglering innebär inte sällan stor påverkan på personens dagliga liv såväl när det gäller arbete och familj som övriga sociala sammanhang och är inte alltid nödvändig ur trafiksäkerhets-synpunkt. Såsom *Socialstyrelsen* och *Trafikmedicinskt centrum vid Karolinska universitetssjukhuset* påpekar kan bruk av t.ex. ADHD-medicinering i vissa fall öka trafiksäkerheten. Att en person med ADHD-problematik avbryter sin medicinering för att kunna medges nytt eller fortsatt körkort med villkor om alkolås kan alltså utgöra en större trafiksäkerhetsrisk än om personen haft möjlighet att fortsätta med sin medicinering. Från den utgångspunkten är en lättnad i kravet motiverad. Som *Polismyndigheten*, *Trafikförsäkringsföreningen* och *Sveriges Motor-Cyklister* påpekar är det samtidigt viktigt att det görs en bedömning i varje enskilt fall med avseende på trafiksäkerhetsrisken. Den aktuella ordinerade medicineringen, behandlingseffekt, behandlingsföljsamhet och de samlade omständigheterna kring behandlingen är därför av särskild vikt. Bedömningen av behandlingsföljsamheten är central för att innehav av körkort med villkor om alkolås vid bruk av narkotika över huvud taget ska vara möjlig.

Naturligtvis är det, vilket påpekas av *Polismyndigheten*, viktigt att villkor och intyg som följer med den föreslagna ändringen utformas på ett sådant sätt att det praktiska polisarbetet vid förarkontroller inte försvåras. I sammanhanget kan det konstateras att närmare föreskrifter om läkarintyg meddelas genom myndighetsföreskrifter. Regeringen noterar *Sveriges läkarförbunds* påpekande om svårigheten att inom trettio minuter kunna utfärda intyg i aktuellt fall men konstaterar samtidigt att intyget kan skrivas i fri text och inte medför någon utformning av en särskild blankett, vilket gör att den beräknade ökade tidsåtgången ändå bedöms vara av begränsad omfattning och ingå i det normala förändringsarbetet.

Förvaltningsrätten i Malmö påpekar att det av föreslagen lagtext inte framgår om behandling som har ordinerats av någon annan behörig receptutfärdare kan eller bör omfattas. I 4 § andra stycket trafikbrottslagen stadgas att den som för ett motordrivet fordon eller en spårvagn efter att ha intagit narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) i så stor mängd att det under eller efter färden finns något narkotiskt ämne kvar i blodet ska dömas för rattfylleri. Detta gäller dock inte om narkotikan intagits i enlighet med läkares eller annan behörig receptutfärdares ordination. Med "annan behörig receptutfärdare" avses t.ex. tandläkare (prop. 1998/99:43 s. 49). Regeringen konstaterar att det är rimligt att även någon annan receptutfärdare än läkare kan komma att behöva skriva ut ett narkotikaklassat läkemedel för berörda personer och finner därför att det inte finns anledning i nu aktuellt fall med en annan utformning än den som finns i trafikbrottslagen. Bestämmelsen ska därför utformas i enlighet med föreslagen lagtext som även innefattar någon annan behörig receptutfärdares ordination. Förslagen betyder i praktiken att regelbunden och tillfällig medicinering samt behovsmedicinering i flertalet fall torde kunna förenas med ett alkolåsvillkor. Detta ska gälla oavsett om bruket förekommer i samband med en ansökan eller om det aktualiseras under villkorstiden. För det senare fallet behöver det även ske en ändring av 5 kap. 23 § körkortslagen, som materiellt är kopplad till 5 kap. 19 § samma lag, se nedan.

Medicinering under villkorstiden

Förvaltningsrätten i Uppsala pekar på att det möjligen kan leda till tolkningsproblem då den senare uppkomna ordinerade medicineringen innebär en trafiksäkerhetsrisk. Förvaltningsrätten anser att det bör övervägas om inte den mest ändamålsenliga lösningen är att Transportstyrelsen fattar ett dispensbeslut liknande regeln i 8 kap. 10 § körkortsförordningen. Regeringen anser att denna lösning å ena sidan ger en ökad tydlighet i själva regleringen eftersom det krävs ett beslut i varje enskilt fall som uteslutande behandlar frågan om huruvida ett visst bruk kan godtas. Å andra sidan innebär denna lösning en ökad administration eftersom dispensfrågan formellt sett måste hanteras skild från ansökningsärendet respektive ärendet om undanröjande. Detta kan öka kostnaden och sannolikt minska förutsättningarna för den mer pragmatiska hanteringen av frågan. Regeringen finner därför inte, i motsats till Förvaltningsrätten i Uppsala, att det behövs en reglering som innebär att Transportstyrelsen fattar ett särskilt beslut i frågan. *Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)* ifrågasätter hur Transportstyrelsen under villkorstiden ska få kännedom om att körkortshavaren behöver påbörja en medicinering av ett narkotikaklassat läkemedel och hur sådana ärenden kommer att hanteras i praktiken. VTI anser det önskvärt att få förhandsbesked från Transportstyrelsen om huruvida en viss medicinering är godkänd eller inte då det kan påverka den enskildes beslut om huruvida medicinering ska påbörjas. När det gäller hur Transportstyrelsen under villkorstiden ska få kännedom om en påbörjad medicinering kan det konstateras, i likhet med vad som påpekas av *Sveriges läkarförbund*, att det i slutändan alltid är den enskilda individen som har ett ansvar för att uppmärksamma hur det ordinerade läkemedlet påverkar prestationsförmåga och trafiksäkerhet. I det att körkortshavaren har beviljats ett körkort med villkor om alkohol ligger att han eller hon har getts ett särskilt förtroende som innebär vissa förpliktelser. Körkortshavaren ska följa de särskilda villkor som gäller för körkort förenat med villkor om alkohol (se 5 kap. 18 och 22 §§ körkortslagen). När körkortshavaren avser att påbörja en medicinering är det alltså av vikt att det tas en kontakt med Transportstyrelsen i syfte att säkerställa att körkortshavaren uppfyller föreskrivna krav. När Transportstyrelsen sedan begärt in ett läkarintyg görs en bedömning relaterad till trafiksäkerheten. Det förefaller inte rimligt att Transportstyrelsen ska kunna ge ett förhandsbesked om huruvida en medicin är godkänd eller inte eftersom det kommer att krävas en bedömning i varje enskilt fall. Avgörande för denna bedömning är trafiksäkerheten, liksom beskrivits ovan och lyfts fram av flera remissinstanser.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 maj 2017.

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Transportstyrelsens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inte berört frågan eller inte haft någon invändning. *Förvaltningsrätten i Uppsala* noterar att det i framställan inte anges något behov av en ikraftträdandebestämmelse eller övergångsbestämmelse och delar i huvudsak denna bedömning. *Förvaltningsrätten* påpekar dock att det kan innebära att de nya reglerna i några fall kommer att tillämpas första gången i prövningen i kammarrätten när villkorshavaren fått villkoret om alkoholås undanröjt på grund av ordinerat medicinskt bruk av narkotikaklassat läkemedel (jfr RÅ 1988 ref. 132, 1996 ref. 57 och RÅ 2004 ref. 82) och ifrågasätter om detta verkligen är en lämplig lösning.

Transportstyrelsen, som inte ser något behov av övergångsbestämmelser, framhåller att styrelsen gärna ser att datum för ikraftträdande om möjligt bestäms till den 30 juni 2017 vilket är det datum när flertalet av Transportstyrelsens föreskrifter på området träder i kraft.

Förvaltningsrätten i Karlstad framför, beträffande den föreslagna ändringen i 3 kap. 14 a § körkortslagen (1998:488), att övergångsbestämmelser bör övervägas, särskilt avseende de utomlands bosatta personer som inte längre kommer att omfattas av möjligheten till förnyelse av svenskt körkort men som vid tidpunkten för ikraftträdandet av lagändringen redan har inkommit med en sådan ansökan till behörig myndighet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Ikraftträdandedatum

Med hänsyn till att flera av ändringarna i denna lagrådsremiss gäller Sveriges skyldigheter enligt det tredje körkortsdirektivet bör ändringarna träda i kraft så snart som möjligt. De föreslagna ändringarna bedöms kunna träda i kraft den 1 maj 2017.

Övergångsbestämmelser

Körkort med villkor om alkoholås

De nya lydelseerna av 5 kap. 19 och 23 §§ körkortslagen bör kunna åberopas också av en person som, på grund av ordinerat medicinskt bruk av narkotikaklassat läkemedel, antingen inte beviljats körkort med villkor om alkoholås eller fått villkoret om alkoholås undanröjt före ikraftträdandet. Detta innebär att de nya reglerna i vissa fall kan komma att tillämpas första gången i prövningen i kammarrätten även om målet varit anhängiggjort i förvaltningsrätten före ikraftträdandet. Mot bakgrund av syftet

med den föreslagna ändringen anser regeringen att detta är en lämplig lösning.

Förnyelse av körkort

I likhet med vad *Förvaltningsrätten i Karlstad* påpekar är det av vikt att det klargörs vilket regelverk som ska tillämpas för de personer som är bosatta i ett tredjeland och som vid tidpunkten för ikraftträdandet av lagändringen redan skickat in en ansökan om förnyelse av körkort. Med hänsyn till att ändringarna innebär genomförande av det tredje körkortsdirektivet och att nuvarande ordning är oförenlig med direktivet är det inte lämpligt att införa övergångsbestämmelser som innebär att den med direktivet oförenliga ordningen kommer att fortsätta att tillämpas en tid efter ikraftträdandet. Det krävs i stället att den nya ordningen i god tid före ikraftträdandet tydliggörs genom informationsinsatser till berörda.

8 Konsekvenser

8.1 Ändring av innebörden av beteckningarna D1 och D

Ändringarna bedöms inte innebära några finansiella eller andra konsekvenser av betydelse för staten. Det eventuella författnings- och informationsarbete som kan uppstå för Transportstyrelsen bör ingå i myndighetens sedvanliga arbete och tas inom budget.

8.2 Ändring av reglerna för förnyelse av körkort

8.2.1 Vad innebär ändringen

Genom ändringen renodlas principen att körkort som huvudregel ska utfärdas eller förnyas av det land där en person bor permanent. De regler som redan gäller för utfärdande av körkort gentemot länder inom EES kommer därigenom att gälla generellt, även gentemot länder utanför EES. Ändringen innebär rent konkret att personer som bor permanent utanför EES inte längre kommer att kunna förnya sitt svenska körkort på det sätt som tidigare skett. Tidigare har inte någon egentlig prövning av boendeförhållandena skett vid ansökan om förnyelse från en person som vistas i ett land utanför EES. Ändringen innebär att en sådan prövning behöver ske, och att körkort kan förnyas för de sökande som uppfyller kraven för detta.

8.2.2 Konsekvenser för privatpersoner

De personer som varken är permanent bosatta eller sedan minst sex månader studerar i någon annan stat inom EES kommer, genom den

föreslagna lagändringen, inte längre att kunna förnya sitt körkort på det sätt som tidigare skett. Enligt en uppskattning från Transportstyrelsen handläggs ca 3 000 ansökningar om förnyelse från personer som vistas utanför EES varje år. Det görs för närvarande inte någon prövning av dessa personers permanenta bosättning. Då nu en sådan prövning införs är det troligt att en del av de berörda personerna uppfyller kraven för förnyelse, och därmed kan förnya sina svenska körkort. Exempelvis torde en person som vistas i ett tredjeland för t.ex. arbete eller studier en tid, men som har en fast adress i Sverige och återvänder hit regelbundet, betraktas som bosatt här och därmed uppfylla kravet på permanent bosättning. En del personer som vistas i ett tredjeland är fortfarande folkbokförda i Sverige och intar därmed en speciell ställning vid bedömning av bosättning. Omständigheten att någon är folkbokförd i Sverige behöver inte ensamt vara avgörande för bedömningen av om denne ska anses vara permanent bosatt i Sverige men får anses tala starkt för detta (jfr prop. 1997/98:124 s. 73 och s. 86 f.). Vidare har den som bott permanent utanför EES, och vars körkorts giltighetstid löpt ut, ändå rätt att återfå sitt svenska körkort vid återflytt, utan att avlägga förarprov, förutsatt att övriga kriterier är uppfyllda (jfr ovan avsnitt 5.2).

8.2.3 Konsekvenser för företag

Ändringen bedöms inte ha någon direkt påverkan på företag. För företag med verksamhet och personal utomlands kan borttagandet av möjligheterna att förnya sitt svenska körkort dock ha viss indirekt betydelse, genom att anställda som bor permanent i utlandet inte längre kan förnya sitt svenska körkort, utan måste ta körkort där de bor. Eventuella konsekvenser i form av att anställda exempelvis har svårigheter att förnya sitt körkort och därigenom köra bil, bedöms kunna minimeras genom informationsinsatser om reglerna för förnyelse av körkort.

8.2.4 Konsekvenser för staten

Transportstyrelsen

Då möjligheterna att förnya sitt svenska körkort tas bort för den som har ett permanent boende utanför EES, bedöms antalet ärenden om förnyelse av detta slag minska. Samtidigt innebär ändringen för Transportstyrelsens del en viss ökad handläggning i de aktuella ärendena, eftersom en prövning av om sökanden är permanent bosatt i Sverige måste ske. Vidare är det viktigt att tydlig information om förutsättningarna för förnyelse finns och sprids, både till allmänheten, till företag med utlandsplacerad personal och till Sveriges utlandsmyndigheter. Ändringarna av handlägningsrutiner och arbete med informationen om detta bedöms dock vara en naturlig del av Transportstyrelsens utvecklings- och informationsarbete. Eventuella kostnadsökningar bedöms vara av begränsad omfattning och kan tas inom budget.

Sveriges domstolar

Antalet mål i domstolarna bedöms inte öka med mer än ett fåtal till följd av ändringen. Eventuella kostnadsökningar för Sveriges domstolar bedöms därför rymmas inom befintliga anslagsramar.

Sveriges ambassader

Antalet ärenden och förfrågningar om förnyelse av körkort bedöms med tiden kunna minska. Framför allt initialt kan det finnas behov av en tydlig information om förutsättningarna för förnyelse, bland annat via Sveriges utlandsmyndigheter i länder utanför EES. Inte minst är detta viktigt för svenska företag med verksamhet och personal utomlands. Detta bedöms dock ingå i det normala förändrings- och informationsarbetet.

8.3 Ändring av bemyndigande att meddela föreskrifter

Ändringen bedöms inte innebära några finansiella eller andra konsekvenser av betydelse för staten. Ändringen bedöms inte heller innebära konsekvenser för andra aktörer.

8.4 Körkort med villkor om alkohol trots bruk av narkotika i vissa fall

8.4.1 Vad innebär ändringen

En körkortshavare som medicinerar med ett narkotikaklassat läkemedel kan enligt nuvarande bestämmelser i körkortslagen (1998:488) inte inneha körkort med villkor om alkohol, även om det ur trafiksynpunkt inte skulle behöva finnas något sådant hinder. Det kan leda till att körkortshavaren väljer att avsluta eller göra uppehåll i pågående medicinering, för att kunna behålla sitt körkort med villkor om alkohol. Att avbryta av läkare föreskriven medicinering kan innebära att personens hälsa påverkas negativt, orsaka onödigt lidande och även ha negativa trafiksäkerhetskonskvenser. I vissa fall kan medicineringen i sig vara en förutsättning för att kunna uppfylla de medicinska kraven för körkort, eftersom den symptomlindring en medicinering innebär upphör.

Om medicineringen inte avbryts, återkallas det villkorade körkortet, med en spärrtid motsvarande den villkorstid som skulle ha meddelats för körkort med villkor om alkohol. Körkortshavaren orsakas då kostnader för installation och avinstallation av alkohol, samt får sämre möjligheter till arbetsliv och sociala kontakter. Den som beviljas körkort med villkor om alkohol betalar betydande belopp för installation och hyra eller köp av alkohol (20 000–40 000 kr).

Ändringen innebär att det i vissa fall ska finnas en möjlighet att medge körkort med villkor om alkohol vid bruk av narkotika som föreskrivits av läkare under omständigheter som motiverar behandlingen. Det ska dess-

utom kunna bedömas att det inte finns någon fara för trafiksäkerheten på grund av intaget av det narkotikaklassade preparatet.

8.4.2 Alternativa lösningar eller inte reglera alls

Att inte förändra lagstiftningen är ett alternativ som skulle innebära att de beskrivna olägenheterna med nuvarande bestämmelser kvarstår. Även om det är ett relativt begränsat antal körkortshavare som drabbas, är detta olyckligt. Från den 1 januari 2012 till mitten av 2014 har en fjärdedel av avslagsbesluten hos Transportstyrelsen (35 av 140 fall) haft sin grund i bruk av narkotika och i 49 fall har villkor om alkohol undanröjts på grund av bruk av narkotika under villkorstiden. Det övergripande syftet med systemet med körkort med villkor om alkohol, dvs. att behålla människor inom körkortssystemet på ett trafiksäkert sätt, motverkas om förslaget inte genomförs.

Ett alternativ till förslaget är att införa en dispens eller en dispens i samband med förannmält kortare bruk av narkotikaklassad medicin, exempelvis i samband med en operation. Detta skulle kunna bli ett problem på grund av att i många fall varken körkortshavaren eller läkaren känner till att tillfälligt bruk av dessa preparat utgör hinder för körkort med villkor om alkohol. Dessutom krävs en omfattande administration i varje enskilt fall. Sammantaget innebär detta alternativ högre kostnader och är dessutom mer osäkert för den enskilda körkortshavaren.

8.4.3 Vilka berörs av regleringen

De körkortshavare som ansöker om eller har körkort med villkor om alkohol, och som av medicinska skäl brukar eller kan komma att bruka narkotiska preparat, berörs av regleringen.

Regleringen kan också komma att beröra de fyra leverantörerna av alkohol samt de omkring 170 serviceställena. I och med att något fler kan få alkohol och färre behöver uteslutas ökar dessa företags kundunderlag.

Hälso- och sjukvården påverkas såtillvida att behandlande läkare kan behöva skriva ett intyg till Transportstyrelsen om medicinering, behandlingseffekt, behandlingsföljsamhet och andra omständigheter relaterade till trafiksäkerhet vid körning.

8.4.4 Konsekvenser för staten

Hos Transportstyrelsen kan ändringen medföra att antalet ansökningsärenden ökar något, samt att vissa ärenden blir något mer komplexa och därmed mer tidskrävande. Ändringen bedöms dock vara marginell och eventuella kostnader kunna tas inom budgetram. Det finns också ett behov av tydlig information om ändringen till berörda körkortshavare och läkare. De informationsbehov som finns bedöms dock ingå i Transportstyrelsens sedvanliga informationsarbete vid förändring av regelverket och eventuella merkostnader bör kunna tas inom ram.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms överklagandena kunna minska i antal genom de nya bestämmelserna. De fall som över-

klagas kan dock komma att bli något mer komplexa och tidskrävande. Sammantaget bedöms förslaget inte innebära några nämnvärda skillnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

8.4.5 Konsekvenser för företagen

För leverantörer av och serviceställen för alkolås torde kundunderlaget öka i och med att fler kan få och få behålla körkort med villkor om alkolås. Regleringen berör fyra leverantörer av alkolås samt omkring 170 serviceställen av varierande storlek.

8.4.6 Konsekvenser för körkortshavare

För enskilda körkortshavare som ansöker om eller har körkort med villkor om alkolås ökar möjligheterna till detta genom regleringen. För den som av hälsoskäl måste medicinera med narkotikaklassade preparat för att fungera väl, även i trafiksammanhang, samt för körkortshavare som tillfälligt måste bruka sådana preparat, exempelvis vid tillfälliga smärttillstånd eller en operation, är ändringen avgörande för att de ska kunna behålla sitt körkort. När körkort med villkor om alkolås beviljats betalar den enskilda körkortshavaren betydande belopp (20 000-40 000 kr) för installation och hyra eller köp av alkolåset. Att inte kunna behålla körkortet med villkor om alkolås innebär förutom detta kostnader för avinstallation samt eventuellt förlorad arbetsinkomst och ökade svårigheter att sköta arbete, socialt umgänge och andra aktiviteter. Den enskilde får dock vissa kostnader för läkarintyg om medicineringen och om hur denna påverkar körningen.

9 Författningskommentar

2 kap.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om körkortsbeteckning och körkortsbehörighet. Paragrafen ändras så att beteckningen D1 och D motsvarar de körkortsbehörigheter som anges i det tredje körkortsdirektivet. Ändringen innebär att begreppet *passagerare* införs istället för *sittplatser* och att det för beteckningen D anges att den avser buss som är konstruerad och tillverkad för att ta fler än åtta passagerare. Genom ändringen inbegrips även stående passagerare.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.1.

3 kap.

4 b §

Hänvisningen till 10 kap. 3 § har ändrats till 10 kap. 6 §.

14 a §

I paragrafen framgår vilka krav som gäller för att ett körkort ska få förnyas. Det krävs att körkortshavaren är permanent bosatt i Sverige eller studerar här sedan minst sex månader. Den som varken är permanent bosatt eller studerar i någon annan stat inom EES, dvs. personer som har sin permanenta bosättningsort i ett tredjeland, har alltså inte längre rätt att förnya sitt körkort.

Den tidigare tredje punkten i första stycket har tagits bort. Även det tidigare andra stycket, vilket handlade om förnyelse av körkort enligt tredje stycket i 14 §, har tagits bort och paragrafen hänvisar nu till hela 14 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.

5 kap.

19 §

I paragrafen införs ett *andra stycke* som reglerar under vilka förutsättningar det inte föreligger hinder att bifalla en ansökan om villkor om alkohol trots att sökanden rent faktiskt brukar narkotika som sägs i första stycket 2.

Den grundläggande förutsättningen är att det är ett narkotikaklassat läkemedel som har ordinerats av läkare eller annan behörig receptutfärdare. Den ytterligare förutsättningen är att medicineringen inte innebär någon trafiksäkerhetsrisk. För att bedöma den risken ska samtliga omständigheter beaktas. Särskild vikt ska dock läggas vid typ av läkemedel, inklusive dosering, och hur den enskilde hanterar medicineringen. Bristande behandlingsföljsamhet kan innebära stora risker och talar för en ökad och inte acceptabel riskbild. Vidare ska beaktas alla medicinska och personliga omständigheter som i något avseende kan inverka positivt eller negativt på behandlingen och därmed på trafiksäkerhetsrisken.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.4.

23 §

I *första stycket* ändras hänvisningen till 5 kap. 19 § eftersom det i 19 § tillförs ett andra stycke. Innebörden i övrigt av ändringen är att de förutsättningar som gäller vid en ansökan om villkor om alkohol enligt det nya andra stycket i 5 kap. 19 § även ska gälla när motsvarande fråga uppkommer under villkorstiden.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.4.

10 kap.

1 §

Paragrafen är ny. Innehållet motsvarar tidigare 1 § första stycket.

2 §

Paragrafen är ny. Innehållet motsvarar tidigare 1 § tredje och fjärde stycket.

3 §

Paragrafen är ny.

Enligt *första stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer överlämna uppgiften att utfärda internationella körkort åt en juridisk person. Genom bestämmelsen tydliggörs det lagstöd som behövs för att kunna överlämna uppgiften att utfärda internationella körkort åt en juridisk person (jfr 12 kap. 4 § regeringsformen).

Av *andra stycket* följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om överlämnande enligt första stycket. Bestämmelsen tydliggör alltså att ett överlämnande av uppgiften att utfärda internationella körkort kan göras genom föreskrifter.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.3.

4 §

Paragrafen motsvarar innehållet i tidigare 1 § andra stycket.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2006/126/EG**av den 20 december 2006****om körkort (omarbetning)****(Text av betydelse för EES)**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

grad för att gemenskapens politik lättare skall kunna genomföras.

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 71,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) Rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort ⁽³⁾ har flera gånger ändrats på väsentliga punkter. I samband med de nya ändringarna av detta direktiv bör därför bestämmelserna ifråga av tydlighetsskäl omarbetas.

(2) Gemensamma körkortsbestämmelser är en grundläggande förutsättning för den gemensamma transportpolitiken, bidrar till att förbättra trafiksäkerheten och underlättar den fria rörligheten för människor som bosätter sig i en annan medlemsstat än den som utfärdat körkortet. Eftersom privata färdmedel fyller en viktig funktion, gynnas individernas fria rörlighet och etableringsfrihet om de har ett körkort som vederbörligen erkänns i värdmedlemsstaten. Trots framsteg i fråga om harmonisering av körkortsbestämmelserna har grundläggande skillnader kvarstått mellan medlemsstaterna när det gäller bestämmelser om hur ofta körkort skall förnyas och om underkategorier av fordon, vilka måste harmoniseras i högre

(3) Körkortens giltighetstid får enligt direktiv 91/439/EEG regleras i nationella bestämmelser vilket medför att olika bestämmelser gäller i olika medlemsstater och att det finns över 110 olika typer av giltiga körkort i medlemsstaterna. Det är därför svårt för enskilda, för polisen och för de myndigheter som ansvarar för administrationen av körkort att förstå och få en överblick över bestämmelserna vilket resulterat i förfalskade körkortshandlingar som ibland varit i omlopp i decennier.

(4) För att kunna förhindra att gemenskapskörkortet bara blir ytterligare ett bland de 110 som redan förekommer, bör medlemsstaterna vidta alla åtgärder som krävs för att kunna utfärda gemenskapskörkortet till alla körkortsinnehavare.

(5) Detta direktiv bör inte påverka befintlig behörighet att framföra fordon som beviljats eller förvärvats före dagen för direktivets tillämpning.

(6) Körkort erkänns ömsesidigt. Medlemsstaterna bör kunna tillämpa den giltighetsperiod som fastställs i direktivet på ett körkort utan begränsad administrativ giltighet som utfärdats av en annan medlemsstat om innehavaren varit bosatt på deras territorium under mer än två år.

(7) Införandet av en administrativ giltighetsperiod för nya körkort bör kunna göra det möjligt att vid förnyelsen tillämpa de senaste metoderna för att förhindra förfalskningar och genomföra medicinska kontroller eller andra åtgärder enligt medlemsstaternas bestämmelser.

⁽¹⁾ EUT C 112, 30.4.2004, s. 34.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 23 februari 2005 (EUT C 304 E, 1.12.2005, s. 202), rådets gemensamma ståndpunkt av den 18 september 2006 (EUT C 295 E, 5.12.2006, s. 1) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 december 2006 (ännu ej offentliggjord i EUT). Rådets beslut av den 19 december 2006.

⁽³⁾ EGT L 237, 24.8.1991, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

- (8) Av trafiksäkerhetsskäl bör minimikrav fastställas för utfärdande av körkort. Det behövs en harmonisering av normerna för förarprov och utfärdande av körkort. I detta syfte bör de kunskaper, den förmåga och det beteende som är nödvändiga för att framföra motorfordon fastställas, och förarprovet bör utformas enligt dessa koncept. Minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet för att framföra sådana fordon bör definieras på nytt.
- (9) Det bör lämnas bevis på att minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att köra uppfylls av förare av fordon som används för person- eller godstransport när körkortet utfärdas och därefter med regelbundna mellanrum. Sådana regelbundna kontroller, i enlighet med nationell lagstiftning, av att minimikraven är uppfyllda kommer att bidra till den fria rörligheten för personer, undvika en snedvridning av konkurrensen och bättre beakta det särskilda ansvar som förare av sådana fordon har. Medlemsstaterna bör tillåtas föreskriva om medicinsk kontroll för att garantera att minimikraven uppfylls i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att framföra andra motorfordon. Av tydlighetsskäl bör sådana undersökningar genomföras, när körkortet förnyas och därför styras av körkortets giltighetstid.
- (10) Det är nödvändigt att ytterligare stärka principen om stegvis tillträde när det gäller kategorierna av tvåhjuliga fordon och kategorierna av fordon avsedda för person- eller godstransport.
- (11) Medlemsstaterna bör dock tillåtas att fastställa en högre åldersgräns för att framföra vissa fordonskategorier för att ytterligare främja trafiksäkerheten. Under exceptionella förhållanden bör medlemsstaterna tillåtas att fastställa lägre åldersgränser i syfte att beakta nationella förhållanden.
- (12) Definitionerna av kategorierna bör i större utsträckning återspegla de berörda fordonens tekniska egenskaper och den färdighet som behövs för att köra dem.
- (13) Genom att ett mopedkörkort införs kommer trafiksäkerheten att förbättras, särskilt med avseende på de yngsta förarna som enligt statistiken är de mest olycksdrabbade förarna.
- (14) Särskilda bestämmelser bör antas som underlättar för personer med fysiska funktionshinder att köra fordon.
- (15) Av skäl som har samband med trafiksäkerheten bör det dessutom finnas möjlighet för medlemsstaterna att, för körkortshavare som har sin permanenta bosättningsort inom deras territorium, tillämpa sina nationella bestämmelser om återkallelse, omhändertagande, förnyelse och ogiltigförklaring av körkort.
- (16) Den körkortsmodell som fastställs i direktiv 91/439/EEG bör ersättas av ett gemensamt körkort i form av ett plastkort. Körkortsmodellen behöver samtidigt anpassas med hänsyn till införandet av en ny kategori mopedkörkort och en ny kategori av körkort för motorcyklar.
- (17) Genom möjligheten att förse den nya körkortsmodellen i form av ett plastkort med en mikroprocessor kan medlemsstaterna förbättra förfalskningsskyddet ytterligare. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att införa nationella uppgifter i mikroprocessorn under förutsättning att det inte inverkar på allmänt tillgängliga uppgifter. Mikroprocessorns tekniska specifikationer bör fastställas av kommissionen med bistånd av körkortskommittén.
- (18) Minimionormer för yrkesbehörighet och utbildningskrav för förarprovare bör fastställas i syfte att höja förarprovarens kompetens och färdighet och därigenom säkerställa en mera objektiv bedömning av körkortsaspiranternas och mer harmoniserade uppkörningsprov.
- (19) Kommissionen bör tillåtas anpassa bilagorna I–VI till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.
- (20) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽¹⁾.
- (21) Kommissionen bör särskilt ges behörighet att fastställa nödvändiga kriterier för tillämpningen av detta direktiv. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, bör de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23. Beslutet ändrat genom beslut 2006/512/EG (EUT L 200, 22.7.2006, s. 11).

(22) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av sin omfattning och sina verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(23) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande i nationell lagstiftning och tillämpning av de direktiv som anges i bilaga VII del B.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Körkortsmo­dell

1. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv skall medlemsstaterna införa nationella körkort i överensstämmelse med den gemenskapsmodell som fastställs i bilaga I. Emblem­et på sidan 1 av körkort enligt gemenskapsmodellen skall innehålla nationalitetsbeteckningen för den medlemsstat som har utfärdat körkortet.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om uppgiftsskydd får medlemsstaterna förse körkortet med ett lagringsmedium (en mikroprocessor) från och med det att kommissionen fastställt föreskrifterna enligt bilaga I för mikroprocessorn, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, i enlighet med förfarandet i artikel 9.2. Dessa föreskrifter skall innehålla bestämmelser om EG-typgodkännande som får beviljas endast om det kan visas att mikroprocessorn är skyddad mot försök att manipulera eller ändra lagrade uppgifter.

3. Mikroprocessorn skall innehålla de harmoniserade uppgifter om körkortet i fråga som specificeras i bilaga I.

Efter att ha samrått med kommissionen får medlemsstaterna lagra ytterligare uppgifter, förutsatt att det inte på något sätt påverkar genomförandet av detta direktiv.

I enlighet med förfarandet i artikel 9.2 får kommissionen ändra bilaga I för att garantera kompatibilitet i framtiden.

4. Medlemsstaterna får med kommissionens samtycke göra sådana ändringar av modellen i bilaga I som är nödvändiga för databehandling av körkortet.

Artikel 2

Ömsesidigt erkännande

1. Körkort som är utfärdade av medlemsstaterna skall erkännas ömsesidigt.

2. Om en innehavare av ett giltigt nationellt körkort utan den administrativa giltighetsperiod som anges i artikel 7.2 bosätter sig permanent i en annan medlemsstat än den som har utfärdat körkortet, får värdmedlemsstaten tillämpa den administrativa giltighetsperiod på körkortet som anges i den artikeln genom att förnya körkortet från och med två år efter det datum då innehavaren permanent bosatte sig på dess territorium.

Artikel 3

Åtgärder mot förfalskning

1. Medlemsstaterna skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att körkort förfalskas, även i fråga om körkort enligt gemenskapsmodellen som utfärdades innan detta direktiv träder i kraft. De skall underrätta kommissionen om åtgärderna.

2. Det material som används för körkortet enligt bilaga I skall göras förfalsknings­säkert genom att specifikationer tillämpas, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, som skall fastställas av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 9.2. Medlemsstaterna får införa ytterligare säkerhetsdetaljer.

3. Medlemsstaterna skall se till att alla körkort som har utfärdats och är gällande uppfyller alla krav i detta direktiv senast 19 januari 2033.

Artikel 4

Kategorier, definitioner och åldersgränser

1. Det körkort som anges i artikel 1 ger behörighet att föra motordrivna fordon i de kategorier som definieras nedan. Det får utfärdas från den åldersgräns som anges för varje kategori. Med motordrivna fordon avses varje med motor försett fordon som av egen kraft kan framföras på väg och som inte är spårbundet.

2. mopeder

- Åldersgränsen för motordrivna trehjulingar med en högre effekt än 15 kW skall vara 21 år.

Kategori AM

- Två- eller trehjulinga fordon som är konstruerade för en högsta hastighet av 45 km/h enligt artikel 1.2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/24/EG av den 18 mars 2002 om typgodkännande av två- och trehjulinga motorfordon ⁽¹⁾ (utom de som är konstruerade för en högsta hastighet av 25 km/h) samt lätta fyrhjulingar enligt artikel 1.3 a i direktiv 2002/24/EG.

- Åldersgränsen för kategori AM skall vara 16 år.

3. Motorcyklar med eller utan sidvagn och motordrivna trehjulingar:

- *motorcykel*: ett tvåhjulingt fordon med eller utan sidvagn enligt artikel 1.2 b i direktiv 2002/24/EG.
- *motordriven trehjuling*: fordon med tre symmetriskt placerade hjul enligt artikel 1.2 c i direktiv 2002/24/EG.

a) Kategori A1

- Motorcyklar vars motor har en cylindervolym på högst 125 kubikcentimeter, en effekt av högst 11 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,1 kW/kg.
- Motordrivna trehjulingar med en effekt av högst 15 kW.
- Åldersgränsen för kategori A1 skall vara 16 år.

b) Kategori A2

- Motorcyklar med effekt på högst 35 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,2 kW/kg och som inte hänför sig till ett fordon med mer än dubbla effekterna.
- Åldersgränsen för kategori A2 skall vara 18 år.

c) Kategori A

i) motorcyklar

- Åldersgränsen för kategori A skall vara 20 år. För behörighet att köra motorcyklar i denna kategori krävs dock minst två års erfarenhet som förare av motorcyklar med körkort för kategori A2. Detta krav på erfarenhet får dock åsidosättas om den som ansöker har fyllt 24 år,

ii) motordrivna trehjulingar

4. motorfordon:

- *motorfordon*: motordrivet fordon som normalt är avsett för person- eller godstransport på väg eller för att på väg dra fordon avsedda för person- eller godstransport. Definitionen innefattar trådbussar, dvs. icke spårbundna fordon som är anslutna till en strömförande ledning. Jordbruks- och skogsbrukstraktorer omfattas inte.
- *jordbruks- eller skogsbrukstraktor*: motordrivet fordon på hjul eller band som har minst två axlar och vars huvudsakliga funktion är dess dragkraft, och som dessutom är särskilt konstruerat för att dra, skjuta, bära eller driva vissa redskap, maskiner eller släpvagnar, vilka används i samband med jord- och skogsbruk, och som endast sekundärt utnyttjas för person- eller godstransport på väg eller för att på väg dra fordon som används för person- eller godstransport.

a) Kategori B1

- Fyrhjulingar enligt artikel 1.3 b i direktiv 2002/24/EG.
- Åldersgränsen för kategori B1 skall vara 16 år.
- Kategori B1 skall inte vara obligatorisk. I medlemsstater som inte inför denna kategori skall ett B-körkort krävas för att få köra sådana fordon.

b) Kategori B

Motorfordon med en tillåten totalvikt som inte överstiger 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till motorfordon i denna kategori får en släpvagn kopplas med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg.

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen får till ett motorfordon i denna kategori kopplas en släpvagn vars totalvikt överstiger 750 kg förutsatt att fordonskombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 4 250 kg. Om fordonskombinationen överstiger 3 500 kg skall medlemsstaterna, i enlighet med bestämmelserna i bilaga V, kräva att kombinationen bara får köras efter

- avslutad utbildning, eller

- godkänt körprov.

⁽¹⁾ EGT L 124, 9.5.2002, s. 1. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 2005/30/EG (EUT L 106, 27.4.2005, s. 17).

Medlemsstaterna får också ställa krav på både sådan utbildning och godkänt körprov.

Medlemsstaterna skall med hjälp av tillämplig gemenskapskod på körkortet ange att en sådan fordonskombination får köras.

Åldersgränsen för kategori B skall vara 18 år.

c) Kategori BE

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt på släp- eller påhängsvagnen på högst 3 500 kg.

— Åldersgränsen för kategori BE skall vara 18 år.

d) Kategori C1

Motorfordon som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 7 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till ett motorfordon i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg.

e) Kategori C1E

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori C1 och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt över 750 kg under förutsättning att fordonskombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg.

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt över 3 500 kg, under förutsättning att fordonskombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg.

— Åldersgränsen för kategorierna C1 och C1E skall vara 18 år utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om framförande av sådana fordon i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG av den 15 juli 2003 om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport⁽¹⁾.

f) Kategori C

Motorfordon som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt över 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till motorfordon som får föras med C-körkort i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

g) Kategori CE

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori C och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt över 750 kg.

— Åldersgränsen för kategorierna C och CE skall vara 21 år utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna för framförande av sådana fordon i direktiv 2003/59/EG.

h) Kategori D1

Motorfordon som är konstruerade och tillverkade för att ta högst 16 passagerare utöver föraren, och med en största längd av 8 meter. Till ett motorfordon i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

i) Kategori D1E

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori D1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

— Åldersgränsen för kategorierna D1 och D1E skall vara 21 år utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om framförande av sådana fordon i direktiv 2003/59/EG.

j) Kategori D

Motorfordon konstruerade och tillverkade för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren. Till ett motorfordon som får föras med D-körkort får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

k) Kategori DE

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori D och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

⁽¹⁾ EUT L 226, 10.9.2003, s. 4. Direktivet ändrat genom rådets direktiv 2004/66/EG (EUT L 168, 1.5.2004, s. 35).

- Åldersgränsen för kategorierna D och DE skall vara 24 år utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om framförande av sådana fordon i direktiv 2003/59/EG.

5. Med kommissionens samtycke får medlemsstaterna besluta att denna artikel inte skall tillämpas på vissa särskilda typer av motordrivna fordon, exempelvis specialfordon för personer med funktionshinder.

Medlemsstaterna får besluta att detta direktiv inte skall tillämpas på fordon som används av försvarsmakten och civilförsvaret eller som står under deras kontroll.

6. Medlemsstaterna får höja eller sänka åldersgränsen för utfärdande av körkort

a) för kategori AM ned till 14 år eller upp till 18 år,

b) för kategori B1 upp till 18 år,

c) för kategori A1 upp till 17 eller 18 år

— om det är två års skillnad mellan åldersgränsen för kategori A1, och åldersgränsen för kategori A2, och

— en minimiperiod om två års erfarenhet krävs av motorcyklar i kategori A2 innan tillstånd att köra motorcyklar av kategori A kan beviljas, så som anges i artikel 4.3 c i,

d) för kategorierna B och BE ned till 17 år.

Medlemsstaterna får sänka åldersgränsen för kategori C till 18 år och för kategori D till 21 år när det gäller

a) fordon som används av räddningstjänsten och ordningssmakten,

b) fordon som provas på väg i syfte att göra reparationer eller underhåll.

Körkort som utfärdats till personer vid en lägre ålder än den som anges i punkterna 2-4 i enlighet med denna punkt skall endast vara giltiga på den utfärdande medlemsstatens territorium till dess att körkortshavaren har nått den åldersgräns som anges i punkterna 2-4.

Medlemsstaterna får godkänna giltigheten på sitt territorium av körkort som utfärdats till förare under den åldersgräns som anges i punkterna 2-4.

Artikel 5

Villkor och begränsningar

1. De villkor som gäller för förarens behörighet skall anges på körkortet.

2. Om körkortet till följd av ett fysiskt funktionshinder endast gäller för vissa typer av fordon eller för särskilt anpassade fordon skall det körprov som föreskrivs i artikel 7 avläggas i ett sådant fordon.

Artikel 6

Behörighetsordning och överensstämmelse mellan kategorier

1. För utfärdande av körkort gäller följande villkor:

a) Körkort för kategorierna C1, C, D1 och D får endast utfärdas för den som redan har körkort i kategori B.

b) Körkort för kategorierna BE, C1E, D1E, och DE får endast utfärdas för den som redan har körkort i kategori B, C1, C, D1 respektive D.

2. I fråga om körkortens giltighet gäller följande:

a) Körkort för kategorierna C1E, CE, D1E, eller DE gäller även för fordonskombinationer i kategori BE.

b) Körkort för kategori CE gäller även för kategori DE om innehavaren har behörighet att föra fordon i kategori D.

c) Körkort för kategorierna CE och DE gäller även för fordonskombinationer i kategori C1E respektive D1E.

d) Körkort för samtliga kategorier skall ge behörighet att föra fordon i kategori AM. När det gäller körkort som är utfärdade inom dess territorium får en medlemsstat begränsa överensstämmelsen för kategori AM till kategorierna A1, A2 och A om denna medlemsstat inför ett körprov som ett villkor för att erhålla behörighet för kategori AM.

e) Körkort för kategori A2 skall också gälla för kategori A1.

f) Körkort för kategorierna A, B, C eller D skall även gälla för kategori A1, A2, B1, C1 eller D1.

3. För körning inom eget territorium får medlemsstaterna dessutom tillåta följande:

- a) Körkort för kategori B ger behörighet att föra motordrivna trehjulingar med en effekt som överstiger 15 kW under förutsättning att innehavaren av körkortet för kategori B är minst 21 år gammal.
- b) Körkort för kategori B får ge behörighet att föra motorcykel enligt kategori A1.

Eftersom denna punkt endast gäller inom eget territorium skall medlemsstaterna inte ange på körkortet att innehavaren har rätt att föra dessa fordon.

4. Efter samråd med kommissionen får medlemsstaterna inom sitt territorium tillåta att

- a) den som har fyllt 21 år och i minst två år har haft körkort med behörigheten B får föra fordon i kategori D1 (med en tillåten totalvikt som inte överstiger 3 500 kg, exklusive all specialutrustning avsedd för transport av personer med funktionshinder), förutsatt att fordonen används i samhällsnyttig verksamhet av organisationer som inte är affärsdrivande och att föraren utan ersättning bidrar med sina tjänster,
- b) den som har fyllt 21 år och i minst två år har haft körkort med behörigheten B får föra fordon med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg, förutsatt att fordonen huvudsakligen används stationärt i instruktions- eller rekreationssyfte och att de används i samhällsnyttig verksamhet av organisationer som inte är affärsdrivande, samt att fordonen är ombyggda så att de inte kan användas för att transportera fler än nio personer eller för annan godstransport än den som är absolut nödvändig för den aktuella verksamheten.

Artikel 7

Utfärdande, giltighet och förnyelse

1. Körkort får endast utfärdas till sökande

- a) som har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov samt uppfyller de medicinska krav som fastställs i bilagorna II och III,
- b) som har godkänts enbart i ett kunskapsprov för kategori AM; medlemsstaterna får föreskriva att sökande skall ha godkänts i ett körprov och genomgått en läkarundersökning för denna kategori.

För tre- och fyrhjulingar inom denna kategori får medlemsstaterna införa ett särskilt körprov. För differentiering av fordon inom kategori AM får en nationell kod införas i körkortet.

- c) som, när det gäller kategori A2 eller kategori A och under förutsättning att de har minst två års erfarenhet av att köra motorcykel i kategori A1 eller kategori A2, har godkänt resultat på ett körprov, eller har genomfört utbildning i enlighet med bilaga VI,
- d) som har genomfört utbildning eller fått godkänt resultat på ett körprov i enlighet med bilaga V när det gäller kategori B för att köra en fordonskombination så som den definieras i artikel 4. 4 b, andra stycket,
- e) med permanent bosättningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller som kan intyga att de har studerat där i minst sex månader.

2. a) Från och med den 19 januari 2013 skall körkort utfärdade av medlemsstaterna för kategorierna AM, A1, A2, A, B, B1 och BE ha en administrativ giltighetstid på tio år.

En medlemsstat får välja att utfärda sådana körkort med en administrativ giltighetstid på upp till 15 år.

- b) Från och med den 19 januari 2013 skall körkort utfärdade av medlemsstaterna för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E ha en administrativ giltighetstid på fem år.
- c) Förnyelse av ett körkort kan automatiskt medföra en ny administrativ giltighetstid för en annan kategori eller andra kategorier körkortshavaren som har behörighet för, i den utsträckning som detta överensstämmer med villkoren i detta direktiv.
- d) Att körkortet är försett med en mikroprocessor som föreskrivs i artikel 1 skall inte utgöra en förutsättning för körkortets giltighet. En mikroprocessor som förlorats, är omöjlig att avläsa eller på annat sätt är skadad skall inte påverka handlingens giltighet.

3. Förnyelse av körkort vid den administrativa giltighetstidens utgång skall förutsätta

- a) fortsatt uppfyllande av, när det gäller kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E, de minimikrav som anges i bilaga III i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att föra sådana fordon, och
- b) permanent bosättning på territoriet i den medlemsstat som utfärdar körkortet eller bestyrkande av att sökande sedan minst sex månader studerat där.

I fråga om kategorierna A, A1, A2, AM, B, B1 och BE får medlemsstaterna vid förnyelse kräva en kontroll med tillämpning av de minimikrav som anges i bilaga III i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att föra sådana fordon.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstid som anges i punkt 2 för körkort av alla kategorier som utfärdas till nya körkortshavare i syfte att tillämpa särskilda trafiksäkerhetshöjande åtgärder riktade mot sådana körkortshavare.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstiden till tre år för körkort av kategorierna C och D som utfärdas för första gången till nya körkortshavare för att kunna tillämpa särskilda trafiksäkerhetshöjande åtgärder riktade mot sådana körkortshavare.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstid som anges i punkt 2 för individuella körkort av alla kategorier om det anses nödvändigt att tillämpa tätare medicinska kontroller eller andra särskilda åtgärder, exempelvis begränsningar för den som begär trafiköverträdelser.

Medlemsstaterna får i syfte att tillämpa tätare medicinska kontroller eller andra särskilda åtgärder, exempelvis repetitionskurser förkorta den administrativa giltighetstid som anges i punkt 2 för körkort för innehavare, bosatta på deras territorium, som uppnått 50 års ålder. Den förkortade administrativa giltighetstiden kan endast tillämpas efter förnyelse av körkort.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell straffrätt och ordningsbestämmelser får medlemsstaterna efter samråd med kommissionen för utfärdande av körkort tillämpa bestämmelser i sin nationella lagstiftning som rör andra förhållanden än de som avses i detta direktiv.

5. a) Det är inte tillåtet att inneha mer än ett körkort.

b) En medlemsstat skall vägra att utfärda ett körkort om det har fastställts att den sökande redan har ett körkort.

c) Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med led b. Nödvändiga åtgärder när det gäller utfärdande, ersättande, förnyande eller utbyte av ett körkort skall vara att kontrollera med andra medlemsstater att den sökande inte redan har ett körkort, om det finns rimlig anledning att misstänka detta.

d) För att kunna underlätta kontrollerna i enlighet med led b skall medlemsstaterna använda sig av nätverket för EU-körkort så fort som det har tagits i drift.

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 2 a skall den medlemsstat som utfärdar ett körkort med vederbörlig noggrannhet försäkra sig om att den som ansöker om körkort uppfyller kraven i punkt 1 i den här artikeln och tillämpa sina nationella bestämmelser om upphävande eller återkallelse av rätten att köra om det kan

fastställas att ett körkort har utfärdats utan att dessa krav var uppfyllda.

Artikel 8

Anpassning till vetenskapliga och tekniska framsteg

De ändringar som är nödvändiga för att anpassa bilagorna I–VI till vetenskapliga och tekniska framsteg skall antas enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 9.2.

Artikel 9

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av körkortskommittén.

2. När det hänvisas till denna punkt skall artikel 5a.1-5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Artikel 10

Förarprövare

Från och med detta direktivs ikraftträdande skall förarprövare uppfylla de minimikrav som anges i bilaga IV.

Förarprövare som är verksamma före den 19 januari 2013 skall dock endast omfattas av bestämmelser om kvalitetssäkring och regelbunden fortbildning.

Artikel 11

Bestämmelser om utbyte, återkallelse, ersättande och erkännande av körkort

1. Om innehavaren av ett giltigt nationellt körkort utfärdat av en medlemsstat har förlagt sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat, får han eller hon begära att hans eller hennes körkort skall bytas ut mot ett likvärdigt körkort. Den medlemsstat som verkställer utbytet skall kontrollera för vilken kategori det inlämnade körkortet fortfarande är giltigt.

2. Om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser får den medlemsstat där innehavaren av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat har sin permanenta bosättningsort tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, omhändertagande, återkallelse och ogiltigförklaring av körkort och, om det behövs, byta ut körkortet i detta syfte.

3. Den medlemsstat som verkställer utbytet skall återlämna det gamla körkortet till myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet och ange skälen för detta.

4. En medlemsstat skall vägra att utfärda ett körkort till en sökande vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats av en annan medlemsstat.

En medlemsstat skall vägra att erkänna giltigheten av ett körkort utfärdat av en annan medlemsstat till en person vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats på den förstnämnda medlemsstatens territorium.

En medlemsstat får likaså vägra att utfärda ett körkort om den sökande har fått sitt körkort återkallat i en annan medlemsstat.

5. Vid exempelvis förlust eller stöld av ett körkort får endast de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där innehavaren har sin permanenta bosättningsort utfärda ett körkort som ersätter det förlorade. Dessa myndigheter skall utfärda ersättningskörkortet på grundval av de uppgifter de har tillgängliga eller då så är lämpligt på grundval av ett intyg från de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utfärdade det ursprungliga körkortet.

6. Om en medlemsstat byter ut ett körkort som har utfärdats av ett tredje land mot ett körkort enligt gemenskapsmodellen skall utbytet samt förnyelser eller utbyten som sker senare registreras på det nya körkortet.

Ett sådant utbyte får endast göras om det körkort som har utfärdats av det tredje landet har inlämnats till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som gör utbytet. Om innehavaren av ett körkort som har utfärdats på detta sätt flyttar sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat behöver inte principen om ömsesidigt erkännande i artikel 2 tillämpas.

Artikel 12

Permanent bosättningsort

Med *permanent bosättningsort* avses i detta direktiv den plats där en person normalt bor, dvs. under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där personen bor.

För en person som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den personliga anknytningen och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera medlemsstater skall dock den permanenta bosättningsorten anses vara den plats till vilken han har personlig anknytning under förutsättning att personen med regelbundna mellanrum återvänder dit. Detta sista villkor behöver inte uppfyllas om personen bor i en

medlemsstat för att genomföra en tidsmässigt begränsad uppgift. Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt skall inte medföra att den permanenta bosättningsorten ändras.

Artikel 13

Överensstämmelse mellan körkort som inte motsvarar gemenskapsmodellen

1. Medlemsstaterna skall med kommissionens samtycke fastställa regler för överensstämmelsen mellan behörighet som erhållits före genomförandet av detta direktiv, och de kategorier som definieras i artikel 4.

Efter samråd med kommissionen får medlemsstaterna göra sådana ändringar i sin nationella lagstiftning som är nödvändiga för att genomföra bestämmelserna i artikel 11. 4, 11.5 och 11.6.

2. Behörighet att framföra fordon som beviljats före den 19 januari 2013 skall inte kunna dras in eller på något sätt inskränkas genom bestämmelserna i detta direktiv.

Artikel 14

Översyn

Kommissionen skall, tidigast den 19 januari 2018, rapportera om genomförandet av detta direktiv, inbegripet hur det påverkat trafiksäkerheten.

Artikel 15

Ömsesidigt bistånd

Medlemsstaterna skall bistå varandra vid genomförandet av detta direktiv och skall utbyta upplysningar om de körkort som de har utfärdat, bytt ut, ersatt, förnyat eller återkallat. De skall använda det nätverk för EU-körkort som inrättats för detta ändamål, när detta nätverk väl har tagits i drift.

Artikel 16

Införlivande

1. Medlemsstaterna skall senast den 19 januari 2011 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 1.1, artikel 3, artikel 4.1, 4.2 och 4.3 och 4.4 b–k, artikel 6.1, 6.2 a och 6.2 c–e, artikel 7.1 b, c och d, 7.2, 7.3 och 7.5, artikel 8, artikel 10, artiklarna 13–15 samt bilaga I punkt 2, bilaga II punkt 5.2 när det gäller kategorierna A1, A2 och A och bilaga IV, V och VI. De skall genast överlämna texten till bestämmelserna till kommissionen.

2. De skall tillämpa dessa bestämmelser från och med den 19 januari 2013.

3. När en medlemsstat beslutar om dessa åtgärder skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De skall även innehålla en anvisning om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det upphävda direktivet skall tolkas som hänvisningar till detta direktiv. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras samt om dess lydelse skall varje medlemsstat själv utfärda.

4. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 17

Upphävande

Direktiv 91/439/EEG skall upphöra att gälla från och med den 19 januari 2013, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister som anges i bilaga VII del B för införlivande av det direktivet i nationell lagstiftning.

Artikel 2.4 i direktiv 91/439/EEG skall upphöra att gälla från och med den 19 januari 2007.

Hänvisningar till det upphävda direktivet skall tolkas som hänvisningar till det här direktivet och bör läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VIII.

Artikel 18

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 2.1, artikel 5, artikel 6.2 b, artikel 7.1 a, artikel 9, artikel 11.1 och 11.3-11.6, artikel 12 samt bilagorna I, II och III skall tillämpas från och med 19 januari 2009.

Artikel 19

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 20 december 2006.

På Europaparlamentets vägnar

J. BORRELL FONTELLES

Ordförande

På rådets vägnar

J. KORKEAOJA

Ordförande

BILAGA I

BESTÄMMELSER FÖR KÖRKORT ENLIGT GEMENSKAPSMODELLEN

1. De fysiska egenskaperna hos körkortet enligt gemenskapsmodellen skall vara i enlighet med ISO 7810 och ISO 7816-1.

Kortet skall vara tillverkat i polykarbonat.

De metoder som används för att kontrollera körkortets egenskaper i syfte att fastställa att de följer de internationella normerna skall vara i enlighet med ISO 10373.

2. Fysiska säkerhetsdetaljer på körkortet

Hoten mot dokumentens fysiska säkerhet utgörs av:

- Framställning av falska kort: det skapas ett nytt föremål som i hög grad liknar dokumentet, antingen genom att man tillverkar det från början eller kopierar ett originaldokument.
- Väsentlig ändring: egenskaperna för ett originaldokument ändras, exempelvis genom att man ändrar vissa av uppgifterna som finns tryckta på dokumentet.

Den övergripande säkerheten ligger i systemet i sin helhet och består av applikationsprocessen, överföringen av data, materialet i själva kortet, trycktekniken, en begränsad uppsättning olika säkerhetsdetaljer och personaliseringprocessen.

- a) Det material som används för körkortet skall vara sådant att det inte kan förfalskas genom att använda följande teknikuttyper (obligatoriska säkerhetsdetaljer):

- Själva kortet skall vara UV Dull.
- En säkerhetsmönstrad bakgrund som har utformats för att göra förfalskning genom skanning, tryck eller kopiering omöjlig, genom att använda iristryck med säkerhetsstryckfärg i många färger samt positivt och negativt guillocherat tryck. Mönstret får inte bestå av primärfärgerna (CMYK), skall innehålla komplett utformade mönster i minst två särskilda färger och skall inbegripa mikrotext.
- Optiskt variabla detaljer som ger ett tillräckligt skydd mot kopiering och manipulering av fotografiet.
- Lasergravyr.
- På platsen för fotografiet bör den säkerhetsmöntrade bakgrunden och fotografiet överlappa varandra i åtminstone den ena kanten (avtonande mönster).

- b) Dessutom skall det material som används för körkortet vara sådant att det inte kan förfalskas genom att minst tre av följande teknikuttyper används (ytterligare säkerhetsdetaljer):

- Tryckfärg som varierar beroende på betraktningens vinkel*.
- Termokrom färg*.
- Anpassade hologram*.
- Varierande laserbilder*.
- Fluorescerande ultraviolett tryckfärg, synlig och transparent.
- Iridiscerande tryck.
- Digitalt vattenmärke i bakgrunden.
- Infraröda eller fosforescerande pigment.
- Tecken, symboler eller mönster, förnimbara med känseln*.

- c) Det står medlemsstaten fritt att införa ytterligare säkerhetsdetaljer. I första hand bör de metoder som markerats med asterisk tillämpas, eftersom de möjliggör kontroll av kortets giltighet utan särskilda hjälpmedel.

3. Körkortet skall bestå av två sidor.

Sidan 1 skall innehålla följande:

- a) Ordet "körkort" i stort typsnitt på det eller de språk som används i den medlemsstat som utfärdar körkortet.
- b) Namnet på den medlemsstat som utfärdar körkortet, vilket är en frivillig uppgift.

c) Nationalitetsbeteckningen för den medlemsstat som utfärdar körkortet, inlagd i vitt i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor, skall vara en av följande:

- B: Belgien
- CZ: Tjeckien
- DK: Danmark
- D: Tyskland
- EST: Estland
- GR: Grekland
- E: Spanien
- F: Frankrike
- IRL: Irland
- I: Italien
- CY: Cypern
- LV: Lettland
- LT: Litauen
- L: Luxemburg
- H: Ungern
- M: Malta
- NL: Nederländerna
- A: Österrike
- PL: Polen
- P: Portugal
- SLO: Slovenien
- SK: Slovakien
- FIN: Finland
- S: Sverige
- UK: Förenade kungariket.

d) De uppgifter som är särskiljande för körkortet, numrerade enligt följande:

1. Innehavarens efternamn.
2. Innehavarens förnamn.
3. Innehavarens födelsedatum och födelseort.
4. a) Datum för utfärdandet av körkortet.
b) Körkortets sista giltighetsdag eller ett tankstreck om körkortets giltighetstid är obegränsad enligt artikel 7.2 c.
c) Namnet på den myndighet som utfärdat körkortet (får tryckas på sidan 2).
d) Ett annat nummer än det som upptas i nummer 5, för administrativa ändamål (frivillig uppgift).
5. Körkortets nummer.
6. Ett fotografi av innehavaren.
7. Innehavarens underskrift.
8. Innehavarens permanenta bostättningsort eller postadress (frivillig uppgift).
9. Kategori av fordon som innehavaren har rätt att köra (nationella kategorier skall tryckas med annat typsnitt än harmoniserade kategorier).

- e) Orden "Europeiska gemenskapernas modell" skall finnas tryckt på det eller de språk som används i den medlemsstat som utfärdar körkortet, och ordet "körkort" på gemenskapens övriga språk skall vara tryckta i rosa och utgöra bakgrund på körkortet:

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

Ceadúas Tiomána

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Ličenžja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort;

- f) Färganvisningar:

— blå: Pantone Reflex Blue

— gul: Pantone Yellow.

Sidan 2 skall innehålla följande:

- a) 9. Kategori av fordon som innehavaren har rätt att köra (nationella kategorier skall tryckas med annat typsnitt än harmoniserade kategorier).
10. Datum för det första utfärdandet för varje kategori (detta datum skall föras över till det nya körkortet vid varje senare ersättande eller utbyte).
11. Sista giltighetsdag för varje kategori.
12. Övriga upplysningar eller eventuella inskränkningar, i kodad form, mot den berörda kategorin.

Följande koder skall användas:

— koderna 01-99: harmoniserade gemenskapskoder

FÖRARE (medicinska skäl)

01. Synkorrektion och/eller skydd

01.01 Glasögon

01.02 Kontaktlinser

01.03 Skyddsglas

01.04 Ogenomskinlig lins

01.05 Ögonlapp

01.06 Glasögon eller kontaktlinser

- 02. Hörapparat/kommunikationshjälpmedel
 - 02.01 Hörapparat för ena örat
 - 02.02 Hörapparat för båda öronen
- 03. Protes eller ortopediskt hjälpmedel
 - 03.01 Armprotes eller ortopediskt hjälpmedel
 - 03.02 Benprotes eller ortopediskt hjälpmedel
- 05. Begränsad användning (obligatorisk användning av underkoder, körning med vissa förbehåll av medicinska skäl)
 - 05.01 Begränsad till resor under dagtid (exempelvis en timme efter soluppgången och en timme före solnedgången)
 - 05.02 Begränsad till resor inom en radie av ... km från körkortshavarens bostad eller inom staden/regionen ...
 - 05.03 Begränsad till körning utan passagerare
 - 05.04 Begränsad till körning med högst... km/h
 - 05.05 Begränsad till körning endast med annan körkortsinnehavare
 - 05.06 Begränsad till körning utan släpvagn
 - 05.07 Ingen körning på motorväg
 - 05.08 Ingen alkohol

ANPASSADE FORDON

- 10. Anpassad växellåda
 - 10.01 Manuell växellåda
 - 10.02 Automatisk växellåda
 - 10.03 Elektriskt manövrerad växellåda
 - 10.04 Anpassad växelspak
 - 10.05 Begränsat antal växellägen
- 15. Anpassad koppling
 - 15.01 Anpassad kopplingspedal
 - 15.02 Handmanövrerad koppling
 - 15.03 Automatisk koppling
 - 15.04 Fällbar/borttagbar kopplingspedal
- 20. Anpassat bromssystem
 - 20.01 Anpassad bromspedal
 - 20.02 Större bromspedal
 - 20.03 Bromspedal för vänster fot
 - 20.04 Bromspedal för fotsulan
 - 20.05 Vinklad bromspedal
 - 20.06 Anpassad handmanövrerad färbroms
 - 20.07 Färbroms med maximal förstärkning
 - 20.08 Nödbroms inbyggd i färbroms
 - 20.09 Anpassad parkeringsbroms
 - 20.10 Elektriskt manövrerad parkeringsbroms
 - 20.11 Anpassad fotmanövrerad parkeringsbroms
 - 20.12 Fällbar/borttagbar bromspedal
 - 20.13 Knämanövrerad broms
 - 20.14 Elektriskt manövrerad färbroms

- 25. Anpassat gasreglage
 - 25.01 Anpassad gaspedal
 - 25.02 Gaspedal för fotsulan
 - 25.03 Vinklad gaspedal
 - 25.04 Handmanövrerat gasreglage
 - 25.05 Knämanövrerat gasreglage
 - 25.06 Gasreglage med servoförstärkning (elektronisk, pneumatisk, etc.)
 - 25.07 Gaspedal till vänster om bromspedalen
 - 25.08 Gaspedal längst till vänster
 - 25.09 Fällbar/borttagbar gaspedal
- 30. Anpassade kombinerade broms- och gasreglage
 - 30.01 Parallella pedaler
 - 30.02 Pedaler på samma (eller nästan samma) nivå
 - 30.03 Gas- och bromspedal med glidskena
 - 30.04 Gas- och bromspedal med glidskena och stödskena
 - 30.05 Fällbara/borttagbara gas- och bromspedaler
 - 30.06 Förhöjt golv
 - 30.07 Skiljevägg vid sidan av bromspedal
 - 30.08 Skiljevägg för protes vid sidan av bromspedal
 - 30.09 Skiljevägg framför gas- och bromspedaler
 - 30.10 Häl/benstöd
 - 30.11 Elektriskt manövrerade gas- och bromsreglage
- 35. Anpassade reglage
 - (ljusreglage, vindrutetorkare/spolare, signalhorn, körriktningsvisare, etc.)
 - 35.01 Reglage som kan manövreras utan att styrning och handhavande påverkas negativt
 - 35.02 Reglage som kan manövreras utan att ratten eller rattillbehören (knopp, gaffelgrepp, etc.) måste släppas
 - 35.03 Reglage som kan manövreras med vänster hand utan att ratten eller rattillbehören (knopp, gaffelgrepp, etc.) måste släppas
 - 35.04 Reglage som kan manövreras med höger hand utan att ratten eller rattillbehören (knopp, gaffelgrepp, etc.) måste släppas
 - 35.05 Reglage som kan manövreras utan att ratten, rattillbehören (knopp, gaffelgrepp, etc.) och det kombinerade gas- och bromsreglaget måste släppas
- 40. Anpassad styranordning
 - 40.01 Standardservostyrning
 - 40.02 Styrning med förstärkt servo
 - 40.03 Styrning med reservsystem
 - 40.04 Förlängd rattstång
 - 40.05 Anpassad ratt (större och/eller tjockare ratt, ratt med mindre diameter, etc.)
 - 40.06 Vinklad ratt
 - 40.07 Vertikal ratt
 - 40.08 Horisontell ratt
 - 40.09 Fotmanövrerad styrning
 - 40.10 Annan anpassad styrmekanism (joy-stick, etc.)
 - 40.11 Knopp på ratten
 - 40.12 Handstödskena på ratten
 - 40.13 Med orthes tenodes

- 42. Anpassade backspeglar
 - 42.01 Utvändig backspegel på (vänster eller) höger sida
 - 42.02 Utvändig backspegel på framskärmen
 - 42.03 Extra invändig backspegel som ger överblick över trafiken
 - 42.04 Invändig panoramabackspegel
 - 42.05 Backspegel som täcker den döda vinkeln
 - 42.06 Elmanövrerade yttre backspeglar
- 43. Anpassat förarsäte
 - 43.01 Förhöjt förarsäte som ger god sikt på normalt avstånd från ratten och pedalen
 - 43.02 Förarsäte som är anpassat efter kroppsformen
 - 43.03 Förarsäte med sidostöd för god sittstabilitet
 - 43.04 Förarsäte med armstöd
 - 43.05 Förlängning av sätets skjutmån
 - 43.06 Anpassat bilbälte
 - 43.07 Fyrpunktsbälte
- 44. Anpassning av motorcykel (obligatorisk användning av underkoder)
 - 44.01 Manövrering av båda bromsarna genom ett reglage
 - 44.02 Anpassad handbroms för framhjul
 - 44.03 Anpassad fotbroms för bakhjul
 - 44.04 Anpassat gashandtag
 - 44.05 Anpassad handmanövrerad växel och koppling
 - 44.06 Anpassade backspeglar
 - 44.07 Anpassade reglage för körriktningvisare och bromsljus
 - 44.08 Säteshöjd som ger föraren möjlighet att i sittande position ha båda fötterna på marken samtidigt
- 45. Motorcykel endast med sidvagn
- 50. Begränsat till ett visst fordon (identifieringsmärkning, VIN)
- 51. Begränsat till ett visst fordon (registreringsnummer, VRN)

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

- 70. Utbyte av körkort nr ... utfärdat av ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredje land, exempelvis 70.0123456789.NL)
- 71. Duplikat av körkort nr ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredje land, exempelvis 71.987654321.HR)
- 72. Begränsat till fordon i kategori A med en cylindervolym på högst 125 cc och en motoreffekt på högst 11 kW (A1)
- 73. Begränsat till fordon i kategori B av typen motordriven tre- eller fyrhjulig (B1)
- 74. Begränsat till fordon i kategori C vars tillåtna totalvikt är högst 7 500 kg (C1)
- 75. Begränsat till fordon i kategori D med högst 16 sittplatser, utöver förarplatsen (D1)

76. Begränsat till fordon i kategori C vars tillåtna totalvikt är högst 7 500 kg (C1) och till vilket en släpvagn med en tillåten totalvikt på mer än 750 kg är kopplat, under förutsättning att hela ekipagets vikt inte överstiger 12 000 kg och att släpvagnens tillåtna totalvikt inte överstiger dragfordonets tomvikt (C1E)
77. Begränsat till fordon i kategori D med högst 16 sittplatser, utöver förarplatsen (D1) och till vilket en släpvagn med en tillåten totalvikt på mer än 750 kg är kopplat, under förutsättning att a) hela ekipagets totalvikt inte överstiger 12 000 kg och att släpets tillåtna totalvikt inte överstiger dragfordonets tomvikt och b) släpvagnen inte används för persontransport (D1E)
78. Begränsat till fordon med automatisk växellåda
79. (...) Begränsat till fordon som överensstämmer med specifikationerna inom parentes i samband med tillämpningen av artikel 10.1 i direktiv 91/439/EEG.
- 90.01: till vänster
- 90.02: till höger
- 90.03: vänster
- 90.04: höger
- 90.05: hand
- 90.06: fot
- 90.07: tillämplig
95. Yrkeskompetensbevis enligt direktiv 2003/59/EG giltigt t.o.m. ... [exempelvis 95.1.1.2012]
96. Genomgången utbildning eller godkänt körprov i enlighet med bestämmelserna i bilaga V.
- Kod 100 och däröver: nationella koder som endast gäller inom den körkortsutfärdande medlemsstatens territorium.
- När en kod gäller för samtliga kategorier för vilka körkortet utfärdas, får den tryckas under rubrikerna 9, 10 och 11.
13. Ett utrymme där mottagande medlemsstat, vid tillämpning av punkt 4 a i denna bilaga, kan föra in upplysningar som är nödvändiga för administrationen av körkortet.
14. Ett utrymme där utfärdande medlemsstat kan föra in upplysningar som är nödvändiga för administrationen av körkortet eller som gäller trafiksäkerhet (frivillig uppgift). Om upplysningen faller under någon rubrik i denna bilaga, skall den föregås av motsvarande siffra i rubriken.
- Med innehavarens särskilda, skriftliga medgivande får även uppgifter som inte hänger samman med administrationen av körkortet eller med trafiksäkerheten lämnas på detta utrymme. Tillägg av sådana uppgifter ändrar inte på något sätt användandet av modellen som körkort.
- b) En förklaring till de numrerade rubrikerna på sidorna 1 och 2 av körkortet (åtminstone rubrikerna 1, 2, 3, 4 a, 4 b, 4 c, 5, 10, 11 och 12).
- Om en medlemsstat önskar avfatta dessa texter på ett annat nationellt språk än danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska eller ungerska skall medlemsstaten upprätta en tvåspråkig version av körkortet där ett av de ovannämnda språken används, utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i denna bilaga.
- c) Körkortet av gemenskapsmodell skall ha ett utrymme med möjlighet att eventuellt lägga in en mikroprocessor eller annan likvärdig datoriserad anordning.

4. Särskilda bestämmelser

- a) När innehavaren av ett körkort utfärdat av en medlemsstat i enlighet med denna bilaga permanent bosatt sig i en annan medlemsstat, får denna medlemsstat föra in sådana upplysningar på körkortet som är nödvändiga för dess administration, under förutsättning att detta slags upplysningar också förs in på de körkort som utfärdas av medlemsstaten och att det finns nödvändigt utrymme för detta ändamål.
- b) Efter samråd med kommissionen får medlemsstaterna lägga till färger eller markeringar, exempelvis streckkoder och nationella symboler, utan att det påverkar tillämpningen av de övriga bestämmelserna i denna bilaga.

Inom ramen för det ömsesidiga erkännandet av körkortet får streckkoden inte innehålla någon annan information än vad som redan står att läsa på körkortet eller som är nödvändig för utfärdandet av körkortet.

MODELL FÖR GEMENSKAPSKÖRKORT

Sida 1 KÖRKORT [MEDLEMSSTAT]

	PERMIS DE CONDUIRE		ÉTAT MEMBRE
	1.	2.	3.
6 PHOTO	4a.	4c.	
	4b.	(4d.)	
	5.		
	7.		
	(8.)		
9.			

Sida 2 1. Efternamn 2. Förnamn 3. Födelsedatum och födelseort 4a. Datum för utfärdandet av körkortet 4b. Sista giltighetsdagen 4c. Utfärdat av 5. Körkortets serienummer 8. Bosättningsort 9. Kategori (*) 10. Datum för utfärdande efter kategori 11. Sista giltighetsdag efter kategori 12. Begränsningar

13.	9.	10.	11.	12.
	A1 			
	A 			
(14)	B1 			
	B 			
	C1 			
	C 			
	D1 			
	D 			
	BE 			
	C1E 			
	CE 			
	D1F 			
	DE 			

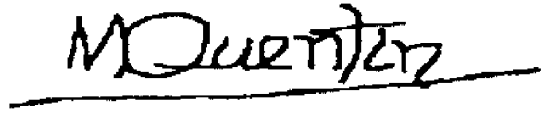
1. Nom 2. Prénom 3. Date et lieu de naissance 4a. Date de délivrance du permis de conduire 4b. Date d'expiration administrative 4c. Délivré par 5. Numéro de permis 8. Domicile 9. Catégorie 10. Date de délivrance par catégorie 11. Date d'expiration par catégorie 12. Restrictions

(*) Obs: En symbol och en rad för kategori AM kommer att läggas till.

Obs: Beteckningen A2 kommer att läggas till i avsnittet om motorcykelkategorier.

PROV PÅ GEMENSKAPSKÖRKORT
BELGISKT KÖRKORT (för information)

	RIJBEWIJS	KONINKRIJK BELGIE		
6. FOTO	1.	Steven		
	2.	Anne-Marie M.E.		
	3.	01.04.73 D-53170 Bonn		
	4a.	01.07.96	4c.	B-9000 Gent
	4b.	30.06.06		
	5.	DA 003 360		
	7.			
	9.	A	B	

	PERMIS DE CONDUIRE ROYAUME DE BELGIQUE			
6 PHOTO	1.	Quentin		
	2.	Maria N.E.		
	3.	01.04.73 B-7000 Mons		
	4a.	01.07.96	4c.	B-1180 Uccle
	4b.	30.06.06		
	5.	DA 003 361		
	7.			
	9.	A	B	

BILAGA II

I. MINIMIKRAV FÖR FÖRARPROV

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att den som ansöker om körkort har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som krävs för att få framföra ett motorfordon. För detta ändamål skall det finnas ett förarprov som består av

- ett kunskapsprov, och därefter
- ett körprov.

Villkoren för genomförandet av dessa prov fastställs nedan.

A. KUNSKAPSPROV

1. **Utformning**

Provet skall vara utformat så att det visar att den sökande har de kunskaper som krävs i de ämnen som är förtecknade i punkterna 2-4.

Om den som ansöker om körkort i en kategori har godkänts på kunskapsprovet för körkort i en annan kategori behöver de gemensamma bestämmelserna i punkt 2-4 inte tillämpas.

2. **Obligatoriska punkter för samtliga fordonskategorier**

2.1 Provet skall innehålla frågor om varje punkt som finns förtecknad nedan. Varje medlemsstat skall själv fastställa frågornas innehåll

2.1.1 Vägtrafikbestämmelser:

- Särskilt vägmärken, vägmarkeringar, signaler, väjningsplikt och hastighetsbegränsningar.

2.1.2 Föraren:

- Betydelsen av uppmärksamhet och samspel med andra vägtrafikanter.
- Uppfattningsförmåga, omdömesförmåga och beslutsfattande, särskilt reaktionstiden, liksom förändringar i körförmågan som beror på alkohol, narkotika och läkemedel, psykiskt tillstånd och trötthet.

2.1.3 Vägen:

- De viktigaste principerna för hur man håller ett säkert avstånd mellan fordon, bromssträckor och vaghållning vid olika väderleks- och vägförhållanden.
- Riskfaktorer vid körning som beror på olika vägförhållanden, särskilt på hur de ändras till följd av väderlek och tiden på dygnet.
- Olika vägtypers egenskaper och de därmed sammanhängande föreskrivna kraven.

2.1.4 Andra vägtrafikanter:

- Särskilda riskfaktorer som är förknippade med andra vägtrafikanter bristande erfarenhet och de mest utsatta kategorierna av trafikanter, exempelvis barn, fotgängare, cyklister och personer med nedsatt rörelseförmåga.
- Risker som är förknippade med olika fordonstypers rörelser och köregenskaper och med deras förarens olika synfält.

2.1.5 Allmänna regler och förordningar samt andra bestämmelser:

- Bestämmelser i fråga om administrativa dokument som krävs för att få använda fordonen.
- Allmänna regler för hur föraren skall handla vid en olycka (placera ut varningstriangel och slå larm) och vilka åtgärder han kan vidta för att om så är nödvändigt hjälpa trafikolycksoffer.
- Säkerhetsfaktorer som rör fordonet och det gods och de personer som transporteras.

2.1.6 Nödvändiga försiktighetsåtgärder när fordonet lämnas.

2.1.7 Mekaniska aspekter som har betydelse för trafiksäkerheten. Förare skall kunna upptäcka de vanligaste felen, särskilt på styr-, fjädrings- och bromssystem, däck, belysning och körriktningssystem, reflexanordningar, backspeglar, vindruta och vindrutetorkare, avgassystem, säkerhetsbälten och signalhorn.

- 2.1.8 Fordonets säkerhetsutrustning, särskilt användningen av säkerhetsbälten, nackskydd och säkerhetsutrustning för barn.
- 2.1.9 Bestämmelser som gäller för fordonets användning i miljöhänseende (lämplig användning av signalhorn, måttlig bränsleförbrukning, begränsning av avgasutsläpp, etc.).

3. Särskilda bestämmelser för kategorierna A1, A2 och A

- 3.1 Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om
- 3.1.1 användning av skyddsutrustning såsom handskar, stövlar, kläder och hjälm,
- 3.1.2 motorcykelförarens synlighet för andra vägtrafikanter,
- 3.1.3 riskfaktorer i samband med olika vägförhållanden, i enlighet med ovanstående, särskilt när det gäller hala partier som brunnslock, vägmarkeringar som linjer och pilar samt spårvagnsspår,
- 3.1.4 mekaniska aspekter som har betydelse för trafiksäkerheten, vilket nämns ovan, särskilt när det gäller nödstopplage, oljenivå och kedja.

4. Särskilda bestämmelser för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E

- 4.1 Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om
- 4.1.1 bestämmelser om körtider och viloperioder enligt rådets förordning (EEG) nr 3820/85 av den 20 december 1985 om harmonisering av viss social lagstiftning om vägtransporter ⁽¹⁾ och användning av färdskrivare enligt rådets förordning (EEG) nr 3821/85 av den 20 december 1985 om färdskrivare vid vägtransporter ⁽²⁾;
- 4.1.2 bestämmelser om typen av transport, dvs. gods eller passagerare,
- 4.1.3 fordons- och transportdokument som krävs för nationell och internationell transport av gods och passagerare,
- 4.1.4 hur man skall uppträda i samband med en olycka samt åtgärder som skall vidtas efter en olycka eller liknande, exempelvis akuta åtgärder såsom evakuering av passagerare och grundläggande kunskaper om första hjälpen,
- 4.1.5 försiktighetsåtgärder vid avmontering och byte av hjul,
- 4.1.6 bestämmelser om fordonsvikter och fordonsmått samt bestämmelser om hastighetsregulatorer,
- 4.1.7 begränsningar i sitt eget och andra trafikanters synfält som beror på fordonens konstruktion,
- 4.1.8 läsning av vägmarta, planering av resväg, inbegripet användning av elektroniska navigationssystem (ej obligatoriskt),
- 4.1.9 säkerhet i samband med lastning av fordonet, dvs. kontroll av lasten (packning och fästordningar), svårigheter vid olika typer av last (exempelvis vätskor, hängande last ...), lastning och lossning av gods samt användning av lastningsutrustning (endast kategorierna C, CE, C1, C1E),
- 4.1.10 förarens ansvar när det gäller transport av passagerare och deras komfort och säkerhet, transport av barn samt nödvändiga kontroller före avfärd. Samtliga busstyper bör ingå i kunskapsprovet (bussar i kollektivtrafiken, långfärdsbussar, bussar med särskilda mått, etc.) (endast kategorierna D, DE, D1, D1E).
- 4.2 Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om följande ytterligare bestämmelser för kategorierna C, CE, D och DE:
- 4.2.1 Principerna för hur förbränningsmotorer, vätskor (exempelvis motorolja, kylvätska, spolarvätska), bränslesystem, elsystem, tändningssystem och transmissionssystem (koppling, växellåda, etc.) är uppbyggda och hur de fungerar.

⁽¹⁾ EGT L 370, 31.12.1985, s. 1. Förordningen upphävd genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 (EUT L 102, 11.4.2006, s. 1).

⁽²⁾ EGT L 370, 31.12.1985, s. 8. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 561/2006.

- 4.2.2 Smörjmedel och frostskyddsvätska.
- 4.2.3 Principerna för konstruktion, montering, korrekt användning och underhåll av däck.
- 4.2.4 Principerna för olika typer av bromssystem och hastighetsregulatorer, dessas funktion och viktigaste delar samt montering, användning och dagligt underhåll.
- 4.2.5 Principerna för olika typer av kopplingssystem, dessas funktion och viktigaste delar samt montering, användning och dagligt underhåll (endast kategorierna CE, DE).
- 4.2.6 Metoder för felsökning vid driftsfel.
- 4.2.7 Förebyggande underhåll av fordon och nödvändiga löpande reparationer.
- 4.2.8 Förarens ansvar när det gäller mottagande, transport och leverans av gods i enlighet med överenskomna villkor (endast kategorierna C, CE).

B. KÖRPROV

5. Fordonet och dess utrustning

- 5.1 För att få framföra ett fordon med manuell växellåda krävs ett godkänt körprov som genomförts i ett sådant fordon

Om en sökande genomför körprovet i ett fordon med automatisk växellåda skall detta anges på det körkort som utfärdas på grundval av detta prov. Körkort med en sådan angivelse ger endast behörighet att framföra fordon med automatisk växellåda.

Med "fordon med automatisk växellåda" avses ett fordon i vilket utväxlingen mellan motorn och hjulen endast kan varieras med gaspedalen och bromsarna.

- 5.2 De fordon som används vid körproven skall uppfylla de minimikrav som anges nedan. Medlemsstaterna får införa bestämmelser om strängare eller flera krav

Kategori A1:

Motorcykel i kategori A1 utan sidvagn, med en slagvolym av minst 120 kubikcentimeter och en maximihastighet av minst 90 km/h.

Kategori A2:

Motorcykel utan sidvagn, med en cylindervolym av minst 400 kubikcentimeter och en motoreffekt av minst 25 kW.

Kategori A:

Motorcykel utan sidvagn, med en cylindervolym av minst 600 kubikcentimeter och en motoreffekt av minst 40 kW.

Kategori B:

Fyrhjuliga fordon i kategori B med en maximihastighet på minst 100 km/h.

Kategori BE:

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i kategori B och en släpvagn med en tillåten totalvikt på minst 1 000 kg, som har en maximihastighet på minst 100 km/h och som inte tillhör kategori B. Släpvagnens lastutrymme skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som motorfordonet; den slutna lådkonstruktionen får även vara något smalare än motorfordonet, förutsatt att sikten bakåt bara är möjlig om man använder motorfordonets sidbackspeglar; Släpvagnen skall ha en faktisk vikt på minst 800 kg.

Kategori B1:

fyrhjuliga motordrivna cyklar med en maximihastighet på minst 60 km/h.

Kategori C:

Fordon i kategori C med en tillåten totalvikt på minst 12 000 kg, en längd på minst 8 meter, en bredd på minst 2,4 meter och en maximihastighet på minst 80 km/h. Fordonen skall vara försedda med anti-lås-bromsar, vara utrustade med en växellåda med minst 8 framåtväxlar och färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten. Fordonen skall ha en faktisk vikt på minst 10 000 kg.

Kategori CE:

Antingen ett ledat fordon eller en fordonskombination som består av ett provfordon i kategori C och en släpvagn med en längd på minst 7,5 meter. Både det ledade fordonet och fordonskombinationen skall ha en tillåten totalvikt på minst 20 000 kg, en längd på minst 14 meter, en bredd på minst 2,4 meter och en maximihastighet på minst 80 km/tim samt vara försedd med anti-lås-bromsar, utrustade med en växellåda med minst 8 framåtväxlar och färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten. Både det ledade fordonet och fordonskombinationen skall ha en faktisk vikt på minst 15 000 kg.

Kategori C1:

Fordon i underkategori C1 med en tillåten totalvikt på minst 4 000 kg, en minimilängd på 5 meter och en maximihastighet på minst 80 km/h. Fordonen skall vara försedda med anti-lås-bromsar och utrustade med färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten.

Kategori C1E:

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i underkategori C1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt på minst 1 250 kg. Fordonskombinationen skall ha en längd på minst 8 meter och en maximihastighet på minst 80 km/h. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten; den slutna lådkonstruktionen får även vara något smalare än förarhytten, förutsatt att sikten bakåt bara är möjlig om man använder motorfordonets sidobackspeglar; Släpvagnen skall ha en faktisk vikt på minst 800 kg.

Kategori D:

Fordon i kategori D med en längd på minst 10 meter, en bredd på minst 2,4 meter och en maximihastighet på minst 80 km/h. Fordonet skall vara försett med anti-lås-bromsar och utrustat med färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85.

Kategori DE:

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i kategori D och en släpvagn med en tillåten totalvikt på minst 1 250 kg, en bredd på minst 2,4 meter och en maximihastighet på minst 80 km/h. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är minst 2 meter bred och hög. Släpvagnen skall ha en faktisk vikt på minst 800 kg.

Kategori D1:

Fordon i underkategori D1 med en tillåten totalvikt på minst 4 000 kg, en minimilängd på 5 meter och en maximihastighet på minst 80 km/h. Fordonet skall vara utrustat med anti-lås-bromsar och färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85.

Kategori D1E:

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i underkategori D1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt på minst 1 250 kg samt en maximihastighet på minst 80 km/h. Släpvagnens lastutrymme skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är minst 2 meter bred och hög. Släpvagnen skall ha en faktisk vikt på minst 800 kg.

Provfordon för kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E som användes senast vid dagen för detta direktivs ikraftträdande får, om de inte uppfyller minimikraven ovan, endast användas under högst tio år efter detta datum. De krav som avser den last som kan transporteras med dessa fordon skall ha införts av medlemsländerna senast tio år efter det att kommissionens direktiv 2000/56/EG⁽¹⁾ trätt i kraft.

6. Körprov för kategorierna A1, A2 och A

6.1 Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten

De sökande skall kunna utföra följande säkerhetsförberedelser:

- 6.1.1 Justera skyddsutrustning såsom handskar, stövlar, kläder och hjälm.
- 6.1.2 Göra slumpmässiga kontroller av däck, bromsar, styrning, nödstoppreglage (om tillämplig), kedja, oljenivå, lysen, reflexanordningar, körriktningssvisare och signalhorn.
- 6.2 Kontroll av särskilda manövrer med avseende på trafiksäkerheten
 - 6.2.1 Ställa motorcykeln på och ta ner den från stödet och flytta den genom att leda den med motorn avstängd.
 - 6.2.2 Parkera motorcykeln med användning av stödet.
 - 6.2.3 Minst två manövrer, inbegripet slalomkörning, skall utföras vid låg hastighet. Detta skall särskilt kontrollera handhavandet av kopplingen i samspel med broms, balans, blickens riktning, placering på motorcykeln och fötternas placering på fotstöden.
 - 6.2.4 Minst två manövrer av vilka en manöver på andra växel eller tredje växel på minst 30 km/h, inbegripet undanmanöver för hinder vid en hastighet på minst 50 km/h, skall utföras vid högre hastighet. Detta skall särskilt kontrollera placering på motorcykeln, blickens riktning, balans, styrteknik och växlingsteknik.
 - 6.2.5 Minst två inbromsningsmanövrer skall utföras, inbegripet en nödbromsning från en hastighet på minst 50 km/h. Detta skall särskilt kontrollera användning av bromsen på fram- och bakhjulet, blickens riktning och förarens placering på motorcykeln.

De särskilda manövrer som avses i punkterna 6.2.3-6.2.5 skall vara införda senast fem år efter det att direktiv 2000/56/EG trätt i kraft.

6.3 Trafikbeteende

Föraren skall i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:

- 6.3.1 Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- 6.3.2 Köra på raka vägar, passera mötande fordon, även i trånga passager.
- 6.3.3 Köra i kurvor.
- 6.3.4 Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- 6.3.5 Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- 6.3.6 Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- 6.3.7 Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).
- 6.3.8 Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall), exempelvis rondeller, järnvägs korsningar, hållplatser för spårvagn och bussar, övergångsställen samt köra uppför och nedför långa backar.
- 6.3.9 Iaktta nödvändig försiktighet vid avstigning.

⁽¹⁾ Kommissionens direktiv 2000/56/EG av den 14 september 2000 om ändring av rådets direktiv 91/439/EEG om körkort. (EGT L 237, 21.9.2000, s. 45).

7. Körprov för kategorierna B, B1 och BE**7.1 Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten**

De sökande skall kunna utföra följande säkerhetsförberedelser:

- 7.1.1 Ställa in sätet för att få en korrekt körställning.
- 7.1.2 Ställa in backspeglar, säkerhetsbälten och nackskydd om sådana finns.
- 7.1.3 Kontrollera att dörrarna är stängda.
- 7.1.4 Göra slumpmässiga kontroller av däck, styrning, bromsar, vätskor (exempelvis motorolja, kylarvätska, spolarvätska), lysen, reflexanordningar, körriktningssvisare och signalhorn.
- 7.1.5 Kontrollera säkerheten vid lastning, dvs. kaross, presenningar, lastdörrar, låsmekanism för förarhytt, lastmetoder och säkring av lasten (endast kategori BE).
- 7.1.6 Kontrollera kopplingsmekanismen, bromsar och elektriska kopplingar (endast kategori BE).

7.2 När det gäller kategorierna B och B1 skall särskilda manövrer provas med avseende på trafiksäkerheten

Ett urval av följande manövrer skall prövas (minst två manövrer för de fyra punkterna, varav en skall gälla backning):

- 7.2.1 Backa rakt bakåt, och backa åt höger eller vänster runt ett hörn utan att byta fil.
- 7.2.2 Vända fordonet till motsatt riktning med användning av fram- och backväxlar.
- 7.2.3 Parkera fordonet och lämna en parkeringsplats (parallellt, snett eller vinkelrätt framåt och bakåt på plan mark samt i uppförs- och nedförsbacke).
- 7.2.4 Genomföra en korrekt inbromsning till stillastående. Nödbromsning är dock inte obligatoriskt.

7.3 När det gäller kategori BE skall särskilda manövrer provas med avseende på trafiksäkerheten

- 7.3.1 Koppla släpvagn till och från dragfordonet. När manövern inleds skall dragfordonet och släpvagnen stå sida vid sida (dvs. inte i ett led).
- 7.3.2 Backa med samtidig svängning på ett sätt som medlemsstaterna själva får fastställa.
- 7.3.3 Parkera säkert vid lastning och lossning.

7.4 Trafikbeteende

Föraren skall i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:

- 7.4.1 Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- 7.4.2 Köra på raka vägar, passera mötande fordon, även i trånga passager.
- 7.4.3 Köra i kurvor.
- 7.4.4 Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- 7.4.5 Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- 7.4.6 Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- 7.4.7 Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).
- 7.4.8 Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall), exempelvis rondeller, järnvägs korsningar, hållplatser för spårvagn och bussar, övergångsställen samt köra uppför och nedför långa backar.
- 7.4.9 Iaktta nödvändig försiktighet vid avstigning.

8. Körprov för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, D E, D1 och D1E**8.1 Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten**

De sökande skall kunna utföra följande säkerhetsförberedelser:

- 8.1.1 Ställa in sätet för att få en korrekt körställning.
- 8.1.2 Ställa in backspeglar, säkerhetsbälten och nackskydd om sådana finns.
- 8.1.3 Göra slumpmässiga kontroller av att däck, styrning, bromsar, lysen, reflexanordningar, körriktningssvisare och signalhorn är i gott skick.
- 8.1.4 Kontrollera servostyrda broms- och styrsystem, kontrollera att däck, hjulbultar, stänkskydd, vindruta, fönster och (vindruta)torkare, vätskor (exempelvis motorolja, kylvätskor, spolarvätska) är i gott skick. Kontrollera och kunna använda instrumentpanelen, inbegripet färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85.
- 8.1.5 Kontrollera lufttryck, tryckluftsbhållare och upphängning.
- 8.1.6 Kontrollera säkerheten vid lastning, dvs. kaross, presenningar, lastdörrar, lastmekanism (i tillämpliga fall), låsmekanism för förarhytt (i tillämpliga fall), lastmetoder och säkring av lasten (endast kategorierna C, CE, C1, C1E).
- 8.1.7 Kontrollera kopplingsmekanismen, bromsar och elektriska kopplingar (endast kategorierna CE, C1E, DE, D1E).
- 8.1.8 Vidta säkerhetsåtgärder för särskilda fordon: kontrollera kaross, dörrar, nödutgångar, förstahjälpenutrustning, brandsläckare och annan säkerhetsutrustning (endast kategorierna D, DE, D1, D1E).
- 8.1.9 Läsning av vägkarta, planering av resväg, inbegripet användning av elektroniska navigationssystem (ej obligatoriskt).

8.2 Särskilda manövrer provas med avseende på trafiksäkerheten

- 8.2.1 Koppling av släpvagn eller påhängsvagn till och från dragfordonet (endast kategorierna CE, C1E, DE, D1E). När manövern påbörjas skall dragfordonet och släpvagnen stå sida vid sida (dvs. inte i ett led).
- 8.2.2 Backa med samtidig svängning på ett sätt som medlemsstaterna själva får fastställa.
- 8.2.3 Parkera säkert vid lastning och lossning på lastramp/brygga eller liknande installation (endast kategorierna C, CE, C1, C1E).
- 8.2.4 Parkera så att passagerare säkert kan kliva av och på bussen (endast kategorierna D, DE, D1, D1E).

8.3 Trafikbeteende

Föraren skall i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:

- 8.3.1 Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- 8.3.2 Köra på rak väg. Passera mötande fordon, även i trånga passager.
- 8.3.3 Köra i kurvor.
- 8.3.4 Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- 8.3.5 Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- 8.3.6 Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- 8.3.7 Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).

- 8.3.8 Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall), dvs. rondeller, järnvägs korsningar, hållplatser för spårvagn och bussar, övergångsställen samt köra uppför och nedför långa backar.
- 8.3.9 Iakttäta nödvändig försiktighet vid avstigning.

9. Bedömning av körprovet

- 9.1 För var och en av de körsituationer som nämns ovan skall bedömningen återspegla hur obesvärat den sökande använder fordonets reglage och vilken förmåga han visar att köra helt säkert i trafiken. Hela provet skall ge förarprovaren ett intryck av säkerhet. Körfel eller farligt beteende som innebär en risk för provfordonet, dess passagerare eller andra trafikanter skall, oavsett om förarprovaren eller ledsagaren behöver ingripa eller inte, leda till att den sökande underkänns. Förarprovaren skall dock ha rätt att avgöra om körprovet skall fullföljas eller inte.

Förarprovare vid förarprov skall ha den utbildning som är nödvändig för att korrekt kunna bedöma sökandens förmåga att köra säkert. För att säkerställa en korrekt och konsekvent bedömning av fel i enlighet med de normer som fastställs i denna bilaga skall förarprovarens arbete granskas och övervakas av ett organ som godkänts av medlemsstaten.

- 9.2 Under förarprovet skall förarprovaren särskilt fästa avseende vid huruvida den sökande kör defensivt och tar hänsyn till övriga trafikanter. Detta torde återspegla den generella körstilen, vilket förarprovaren bör ta hänsyn till i sin allmänna bedömning av den sökande. I bedömningen ingår anpassad och tydlig (säker) körning, med hänsyn till väg- och väderleksförhållanden, annan trafik, andra vägtrafikanter (särskilt de mer utsatta) och framförhållning.
- 9.3 Förarprovaren skall dessutom göra en bedömning av om den sökande
- 9.3.1 behärskar fordonet i fråga om korrekt användning av säkerhetsbälten, backspeglar, nackskydd, säten, lysen och annan utrustning; använder koppling, växellåda, gas, bromssystem (även det tredje bromssystemet i tillämpliga fall) och styrsystem på rätt sätt; kontrollerar fordonet under olika förhållanden och olika hastigheter; håller fordonet stabilt på vägen; känner till fordonets vikt och dimensioner, lastvikt och lasttyp (endast kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E); ser till passagerarnas bekvämlighet (endast kategorierna D, DE, D1, D1E) (långsam acceleration, mjuk körning och inga häftiga inbromsningar),
- 9.3.2 kör ekonomiskt och miljövänligt, med hänsyn till varvtal, växling, bromsning och acceleration (endast kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E),
- 9.3.3 har överblick över situationen både i fordonets omedelbara närhet och på medellångt och långt avstånd; använder speglarna på rätt sätt,
- 9.3.4 utnyttjar sin företrädesrätt i olika typer av vägkorsningar, lämnar företräde i andra situationer (exempelvis vid byte av körriktning och fil och vid särskilda manövrer),
- 9.3.5 placerar sig på vägen, i filer, rondeller och kurvor på ett sätt som är lämpligt för den typen av fordon samt om den sökande har framförhållning,
- 9.3.6 håller lämpligt avstånd till fordon framför och vid sidan av det egna fordonet samt till andra vägtrafikanter,
- 9.3.7 inte överskrider högsta tillåtna hastigheten, anpassar hastigheten till väderleks- och trafikförhållanden och i tillämpliga fall till nationella hastighetsbegränsningar, kör i en sådan hastighet att det är möjligt att stanna inom ett synligt och fritt vägnitt, anpassar hastigheten till den genomsnittshastighet som samma typ av vägtrafikanter håller,
- 9.3.8 tolkar trafikljus rätt, följer trafikpolisens anvisningar, tolkar vägmärken (förbud eller påbud) och vägmarkeringar rätt, handlar korrekt vid trafikljus och vägmarkeringar,
- 9.3.9 i förekommande fall ger tecken på rätt sätt och vid lämplig tidpunkt, använder körriktningssigare på rätt sätt, tar vederbörlig hänsyn till samtliga tecken från andra vägtrafikanter,
- 9.3.10 saktar in i tid, bromsar och stannar beroende på omständigheterna, har framförhållning, använder de olika bromssystemen (endast för kategorierna C, CE, D, DE), använder andra hastighetsreglerande system än bromsarna (endast för kategorierna C, CE, D och DE).

10. Provetets längd

Körprovets tidslängd och den tillryggalagda sträckan skall vara tillräckliga för att bedöma den förmåga och det beteende som fastställts i punkt B i den här bilagan. Körtiden under provet får inte i något fall vara kortare än 25 minuter för kategori A, A1, A2, B, B1 och BE och inte kortare än 45 minuter för övriga kategorier. Detta innebär inte mottagande av den sökande, förberedelse och teknisk kontroll av fordonet med hänsyn till trafiksäkerheten, särskilda manövrer eller tillkännagivandet av resultatet av förarprovet.

11. Platsen för provet

Den del av provet som syftar till att bedöma den sökandes förmåga att genomföra de särskilda manövrerna får utföras på en särskild testbana. Den del av provet som gäller trafikbeteendet bör om möjligt äga rum på landsvägar, motortrafikleder, motorvägar (eller liknande) och olika typer av stadsgator (bostadsområden, områden med 30 km/h och 50 km/h, genomfartsvägar), vilka bör visa prov på de olika svårigheter som förare kan utsättas för. Det är också önskvärt att provet äger rum under förhållanden med varierande trafiktäthet. Körtiden på vägen bör utnyttjas optimalt för att bedöma den sökandes körning i alla de olika trafikmiljöer som kan bli aktuella, särskilt med hänsyn till övergången mellan sådana miljöer.

II. KUNSKAPER, FÖRMÅGA OCH BETEENDE SOM KRÄVS FÖR ATT FÅ FRAMFÖRA MOTORDRIVNA FORDON

Förare av alla motordrivna fordon måste ha de kunskaper, den förmåga och det beteende som anges i punkterna 1-9 för att kunna

- upptäcka trafikfaror och bedöma deras allvar,
- ha sådan kontroll över sitt fordon att de inte skapar farliga situationer samt reagera på lämpligt sätt om sådana situationer skulle uppstå,
- följa vägtrafikbestämmelser, särskilt dem som är avsedda att förebygga trafikolyckor och bibehålla trafikrytmen,
- upptäcka allvarliga tekniska fel på sitt fordon, särskilt sådana som utgör en säkerhetsrisk, och låta åtgärda dem på lämpligt sätt,
- ta hänsyn till samtliga faktorer som påverkar körförmågan (exempelvis alkohol, trötthet, dålig syn etc.) för att kunna köra säkert,
- värna om samtliga trafikanters säkerhet, särskilt de svagaste och mest utsattas, genom att visa tillbörlig hänsyn mot andra.

Medlemsstaterna får vidta lämpliga åtgärder för att se till att förare som inte längre har de kunskaper, den förmåga och det beteende som anges i punkterna 1-9 ovan kan öva upp dessa kunskaper och den förmågan så att de även i fortsättningen kan framföra ett motorfordon.

BILAGA III

MINIMIKRAV I FRÅGA OM FYSISK OCH PSYKISK LÄMPLIGHET ATT FÖRA MOTORDRIVNA FORDON

DEFINITIONER

1. I denna bilaga indelas förarna i två grupper:
 - 1.1 Grupp 1:

Förare av fordon i kategori A, A1, A2 AM, B, B1 och BE.
 - 1.2 Grupp 2:

Förare av fordon i kategori C, CE, C1, C1E, D, DE D1 och D1E.
 - 1.3 I nationell lagstiftning får föreskrivas att bestämmelserna i denna bilaga för förare i grupp 2 skall gälla för förare av fordon i kategori B som använder sitt körkort i yrkesmässig verksamhet (taxibilar, ambulanser etc.).
2. På motsvarande sätt placeras den som ansöker om körkort för första gången eller om förnyat körkort i den grupp han kommer att tillhöra när körkortet har utfärdats eller förnyats.

LÄKARUNDERSÖKNINGAR

3. Grupp 1:

Sökande är skyldiga att genomgå läkarundersökning om det i samband med de obligatoriska formaliteterna eller under de prover som skall avläggas för att erhålla körkort framkommer att de har ett eller flera av de medicinska problem som nämns i denna bilaga.
4. Grupp 2:

Sökande skall genomgå läkarundersökning innan körkort utfärdas första gången, och därefter skall förare kontrolleras i enlighet med det nationella system som gäller i bosättningsmedlemsstaten varje gång körkortet förnyas
5. Medlemsstaterna får fastställa strängare krav för utfärdande eller förnyelse av körkort än de som fastställs i denna bilaga.

SYN

6. Alla som ansöker om körkort skall genomgå en lämplig undersökning som syftar till att kontrollera att de har tillräckligt god syn för att föra motordrivna fordon. Om det finns anledning att tvivla på att den sökandes syn är tillräckligt god, skall han undersökas av en behörig läkare. Vid denna undersökning skall särskild uppmärksamhet ägnas synskärpan, synfältet, synförmågan i halvmörker och tilltagande ögonsjukdomar.

Vid tillämpningen av denna bilaga skall intraokulära linser inte anses vara korrigerande linser.

Grupp 1:

- 6.1 Den som ansöker om körkort eller förnyelse av körkort skall, om nödvändigt med korrigerande linser, ha en binokulär synskärpa av minst 0,5 för båda ögonen tillsammans. Körkort får inte utfärdas eller förnyas om det under läkarundersökningen framkommer att det horisontella synfältet är mindre än 120°, dock med undantag för särfall för vilka det får ges dispens om det finns stöd av ett gynnsamt läkarutlåtande och ett praktiskt prov med positivt resultat, eller att den sökande lider av någon annan ögonsjukdom som skulle kunna äventyra trafiksäkerheten. Om en tilltagande ögonsjukdom upptäcks eller fastställs får körkort utfärdas eller förnyas på villkor att sökanden regelbundet skall undersökas av en behörig läkare.
- 6.2 Den som ansöker om körkort eller om förnyelse av körkort och är helt blind på ett öga eller endast använder det ena ögat (exempelvis på grund av dubbelseende) skall ha en synskärpa av minst 0,6, om nödvändigt med korrigerande linser. Den behöriga läkaren skall intyga att sökanden har haft denna monokulära syn tillräckligt länge för att ha vant sig vid den och att synfältet för det öga som används är normalt.

Grupp 2:

- 6.3 Den som ansöker om körkort eller om förnyelse av körkort skall ha en synskärpa, om nödvändigt med korrigerande linser, av minst 0,8 på det bästa ögat och minst 0,5 på det sämsta ögat. Om korrigerande linser används för att uppnå synskärpevärdena 0,8 och 0,5 skall den okorrigerade skärpan på varje öga vara minst 0,05. I annat fall skall minimiskärpan (0,8 och 0,5) uppnås genom korrigerande glasögon som har en styrka på högst plus eller minus åtta dioptrier eller med hjälp av kontaktlinser (okorrigerad syn = 0,05). Korrekturen skall tolereras väl. Körkort får inte utfärdas eller förnyas till den som saknar normalt binokulärt synfält eller lider av dubbelseende.

HÖRSEL

7. Körkort får utfärdas eller förnyas för förare i grupp 2 efter yttrande av behöriga läkare. Vid läkarundersökningen skall särskild hänsyn tas till kompensationsmöjligheterna.

RÖRELSEHINDRADE PERSONER

8. Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som lider av en motorisk sjukdom eller missbildning som gör det farligt att föra ett motordrivet fordon.

Grupp 1:

- 8.1 Till sökande och förare med fysiska funktionshinder får körkort med särskilda villkor utfärdas med stöd av ett utlåtande från en behörig läkare. Utlåtandet skall grunda sig på en medicinsk bedömning av den aktuella sjukdomen eller missbildningen och om nödvändigt på ett praktiskt prov. Det skall också ange på vilket sätt fordonet skall anpassas, samt om föraren behöver använda en ortopedisk protes. Vid körprovet skall dock den sökande kunna visa att det inte innebär någon fara att föra fordonet med en sådan anordning.
- 8.2 Körkort får utfärdas eller förnyas för sökande med en tilltagande sjukdom på villkor att den funktionshindrade personen regelbundet genomgår undersökning för att kontrollera att personen i fråga fortfarande kan köra fordonet helt säkert.

Om funktionshindret är stabilt, får körkort utfärdas eller förnyas utan att den sökande måste genomgå regelbundna läkarundersökningar.

Grupp 2:

- 8.3 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

HJÄRT- OCH KÄRLSJUKDOMAR

9. Varje sjukdom som kan utsätta den som ansöker om körkort för första gången eller om förnyelse av körkort för plötslig svikt i hjärta och blodomlopp, vilken medför en plötslig störning av hjärnfunktionerna, innebär en fara för trafiksäkerheten.

Grupp 1:

- 9.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för den som lider av allvarliga störningar i hjärtrytmen.
- 9.2 Körkort får utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som använder pacemaker om det finns stöd för detta i ett läkarutlåtande och på villkor att personen genomgår regelbundna hälsokontroller.
- 9.3 För sökande eller förare som lider av onormalt blodtryck skall ansökan om utfärdande eller förnyelse av körkort bedömas utifrån undersökningens övriga resultat, eventuella besläktade komplikationer och den fara som de kan utgöra för trafiksäkerheten.
- 9.4 Körkort skall normalt inte utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som i vilotillstånd eller vid sinnesrörelse lider av angina pectoris. För den som har haft hjärtinfarkt får körkort endast utfärdas eller förnyas med stöd av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

Grupp 2:

- 9.5 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

DIABETES

10. För att körkort skall utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som lider av diabetes krävs stöd i ett läkarutlåtande och regelbundna hälsokontroller, anpassade till det enskilda fallet.

Grupp 2:

- 10.1 För sökande eller förare i denna grupp som lider av diabetes och behöver insulinbehandling får körkort endast utfärdas eller förnyas i undantagsfall, och då endast om detta kan motiveras med stöd av ett läkarutlåtande samt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

NEUROLOGISKA SJUKDOMAR

11. Om en sökande eller förare lider av en allvarlig neurologisk sjukdom får körkort endast utfärdas eller förnyas om ansökan stöds av ett läkarutlåtande.

Neurologiska störningar som har samband med sjukdomar eller kirurgiska ingrepp som påverkar det centrala eller perifera nervsystemet och tar sig uttryck i sensoriska eller motoriska brister samt påverkar balansen och koordinationen skall sålunda beaktas i förhållande till deras funktionsmässiga verkningar och risken för att de skall förvärras. I sådana fall får utfärdandet eller förnyelsen av körkortet göras till föremål för regelbunden omprövning, om det finns risk för försämring.

12. Epileptiska anfall eller andra plötsliga störningar av medvetandetillståndet utgör en allvarlig fara för trafiksäkerheten om de drabbar en person som för ett motordrivet fordon.

Grupp 1:

- 12.1 Körkort får utfärdas eller förnyas med stöd av en undersökning som genomförts av en behörig läkare och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs. Läkaren skall bedöma hur allvarlig epilepsin eller medvetandestörningen är, dess kliniska form och sjukdomsförloppet (till exempel inget anfall de senaste två åren), behandling som getts och dess resultat.

Grupp 2:

- 12.2 Körkort skall inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har eller kan få epileptiska anfall eller andra plötsliga störningar av medvetandetillståndet.

MENTALA STÖRNINGAR

Grupp 1:

- 13.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som
- lider av allvarliga mentala störningar som är medfödda eller beror på sjukdom, skada eller neurokirurgiska ingrepp,
 - har ett allvarligt förståndshandikapp,
 - har allvarliga beteendestörningar som beror på åldrande, eller störningar av personligheten som leder till allvarligt försämrat omdöme, beteende eller försämrad anpassningsförmåga,
- om inte ansökan stöds av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

Grupp 2:

- 13.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

ALKOHOL

14. Alkoholkonsumtion är en stor fara för trafiksäkerheten. Med tanke på problemets omfattning är det mycket viktigt att läkarna visar stor uppmärksamhet.

Grupp 1:

- 14.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av alkohol eller inte är i stånd att avstå från att föra fordon i alkoholpåverkat tillstånd.

För sökande eller förare som tidigare har varit beroende av alkohol får körkort utfärdas eller förnyas efter en intygad avhållsamhetsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

Grupp 2:

- 14.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

NARKOTIKA OCH LÄKEMEDEL

15. Missbruk

Oavsett vilken behörighet ansökan gäller skall körkort inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av eller, utan att vara beroende, regelbundet missbrukar psykofarmaka.

Regelbundet bruk

Grupp 1:

- 15.1 Körkort skall inte utfärdas eller förnyas om sökande eller förare regelbundet och i sådana mängder som kan påverka körningen negativt använder psykofarmaka som kan försämra förmågan att köra säkert. Detta gäller för alla andra läkemedel eller kombinationer av läkemedel som påverkar körförmågan.

Grupp 2:

- 15.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

NJURSJKDOMAR

Grupp 1:

- 16.1 Med stöd av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs får körkort utfärdas eller förnyas till sökande eller förare, som lider av allvarlig njurinsufficiens.

Grupp 2:

- 16.2 Körkort får varken utfärdas eller förnyas om sökande eller förare lider av allvarlig, irreversibel njurinsufficiens, dock med undantag för särfall som har stöd i ett läkarutlåtande och då på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Grupp 1:

- 17.1 Med stöd av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum, får körkort utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har genomgått en organtransplantation eller en implantation av ett konstgjort organ som påverkar körförmågan.

Grupp 2:

- 17.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

18. Om sökande eller förare lider av en sjukdom som kan nedsätta eller medföra nedsättning av förmågan att köra säkert, men som inte nämns i föregående punkt, gäller som en generell regel att körkort endast skall utfärdas med stöd av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

BILAGA IV

MINIMIKRAV PÅ PERSONER SOM FUNGERAR SOM PRÖVARE VID KÖRPROV

1. **Kompetens som krävs av förarprövare**

- 1.1 En person som är behörig att göra praktiska bedömningar i ett fordon av en sökandes körprestation skall ha kunskaper, färdigheter och insikter rörande de teman som förtecknas i punkterna 1.2-1.6.
- 1.2 Förarprövarens kompetens skall vara relevant för bedömningen av en sökandes prestation i den körkortskategori som körprovet gäller.
- 1.3 Kunskaper och insikter om körförmåga och bedömning:
 - teori om trafikbeteende,
 - riskmedvetande och undvikande av olyckor,
 - den kursplan som bedömningskriterierna bygger på,
 - körprovskraven,
 - relevant väg- och trafiklagstiftning, inbegripet relevant EU-lagstiftning och nationell lagstiftning samt förklarande riktlinjer,
 - bedömningsteori och bedömningsteknik,
 - defensiv körning.
- 1.4 Bedömningsförmåga
 - Förmåga att korrekt iaktta samt övervaka och utvärdera sökandens totala prestation, särskilt:
 - korrekt och övergripande uppfattning av farliga situationer,
 - korrekt fastställande av orsaken till och den sannolika följderna av sådana situationer,
 - utveckling av kompetens och förmåga att inse misstag,
 - enhetlighet och konsekvens i omdömet,
 - snabbt tillgodogöra sig information och dra ut de viktigaste punkterna,
 - framförhållning, identifierande av potentiella problem och utarbetande av strategier för att hantera dem,
 - tillhandahållande av snabb och konstruktiv återkoppling.
- 1.5 Personlig körförmåga:
 - En person med tillstånd att förrätta körprov för en viss kategori av körkort skall med genomgående hög standard kunna framföra den typen av motorfordon.
- 1.6 Kvaliteten på tjänsterna:
 - Fastställa och meddela vad den sökande kan förvänta sig under provet.
 - Kommunicera tydligt och välja ett innehåll, en stil och ett språk som lämpar sig för åhörarna och sammanhanget samt besvara sökandenas frågor,
 - Ge tydlig återkoppling om provresultatet.
 - Behandla sökande med respekt och utan diskriminering.
- 1.7 Kunskaper om fordonsteknik och fysik
 - Kunskaper om fordonsteknik, exempelvis styrordningar, däck, bromsar, belysning, särskilt för motorcyklar och tunga fordon.
 - Säkerhet i samband med lastning.
 - kunskap om fordonsfysik, exempelvis fart, friktion, dynamik, energi.
- 1.8 Ett bränsleeffektivt och miljövänligt körsätt.

2. Allmänna krav

2.1 Förarprövare för kategori B skall

- a) ha haft B-körkort i minst 3 år,
- b) ha fyllt minst 23 år,
- c) ha skaffat den grundläggande kompetens som anges i punkt 3 i denna bilaga och därefter ha deltagit i de arrangemang för kvalitetssäkring och fortbildning som avses i punkt 4 i denna bilaga,
- d) skall ha genomgått en yrkesutbildning som innebär åtminstone fullföljande av nivå 3 enligt rådets beslut 85/368/EEG av den 16 juli 1985 om jämförbarhet av yrkesutbildningsmeriter mellan medlemsstaterna inom EG ⁽¹⁾,
- e) får inte samtidigt vara yrkesverksam som trafiklärare vid en trafikskola.

2.2 Förarprövare för de andra kategorierna

- a) skall ha körkort i den berörda kategorin eller ha motsvarande kunskap genom adekvata yrkeskvalifikationer,
- b) skall ha skaffat den grundläggande kompetens som anges i punkt 3 i bilagan och därefter ha deltagit i den kvalitetssäkring och den fortbildning som avses i punkt 4 i denna bilaga,
- c) skall ha varit kvalificerad förarprövare för kategori B under minst tre år; undantag får göras från kravet på denna tidslängd om förarprövaren kan styrka
 - minst fem års körvana för den berörda kategorin eller
 - en körförmåga som enligt teoretisk och praktisk bedömning är av högre standard än vad som krävs för att få körkort, vilket gör det kravet överflödigt,
- d) skall ha genomgått en yrkesutbildning som innebär åtminstone fullföljande av nivå 3 enligt beslut 85/368/EEG,
- e) får inte samtidigt vara yrkesverksam som trafiklärare vid en trafikskola,

2.3 Likvärdighet

2.3.1 Medlemsstaterna får ge en prövare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna AM, A1, A2 och A när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.

2.3.2 Medlemsstaterna får ge en prövare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna C1, C, D1 och D när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.

2.3.3 Medlemsstaterna får ge en prövare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna BE, C1E, CE, D1E och DE när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.

3. Grundläggande kompetens

3.1 Grundläggande utbildning

3.1.1 Innan någon får ges tillstånd att förrätta förarprov skall denne med framgång genomgå ett sådant utbildningsprogram som medlemsstaten fastställer för att få den kompetens som anges i punkt 1.

3.1.2 Medlemsstaterna skall fastställa huruvida innehållet i ett visst utbildningsprogram skall gälla tillstånd att förrätta förarprov för en körkortskategori eller för mer än en kategori.

(¹) EGT L 199, 31.7.1985, s. 56.

3.2 *Examina*

- 3.2.1 Innan någon får ges tillstånd att förrätta förarprov skall denne uppvisa en tillfredsställande nivå på kunskaper, insikt, färdigheter och lämplighet beträffande de frågor som anges i punkt 1.
- 3.2.2 Medlemsstaterna skall ha ett examensförfarande som på ett pedagogiskt lämpligt sätt bedömer kompetensen hos den person som definieras i punkt 1, särskilt i punkt 1.4. Examen skall omfatta såväl en teoretisk som en praktisk del. I förekommande fall får datorbaserad bedömning användas. Detaljerade bestämmelser om art och längd på de olika proven och bedömningarna i examen skall medlemsstaterna själva fastställa.
- 3.2.3 Medlemsstaterna skall fastställa huruvida innehållet i en viss examination skall leda till behörighet att förrätta förarprov för en körkortskategori eller mer än en kategori.

4. **Kvalitetssäkring och fortbildning**

4.1 *Kvalitetssäkring*

- 4.1.1 Medlemsstaterna skall ha system för kvalitetssäkring för att sörja för att förarprovernas standard upprätthålls.
- 4.1.2 Systemen för kvalitetssäkring bör omfatta övervakning av provarna i arbetet, deras fortbildning och nya ackreditering, deras fortlöpande yrkesmässiga utveckling samt periodisk översyn av resultaten av de förarprov de har förrättat.
- 4.1.3 Medlemsstaterna skall se till att alla provare blir föremål för årlig övervakning med hjälp av de arrangemang för kvalitetssäkring som förtecknas i punkt 4.1.2. Dessutom skall medlemsstaterna föreskriva att varje förarprovare en gång vart femte år skall iakttas när han förrättat prov, under minst en halv dag, så att det är möjligt att iakttas flera prov. När problem kan konstateras bör korrigeringsåtgärder vidtas. Den person som sköter övervakningen skall vara förordnad av medlemsstaten för detta.
- 4.1.4 Medlemsstaterna får föreskriva att, när en provare har tillstånd att förrätta förarprov i mer än en kategori, uppfyllande av kravet på övervakning vid prov för en av dessa kategorier skall innebära att kravet har uppfyllts för mer än en kategori.
- 4.1.5 För att säkerställa en korrekt och konsekvent bedömning, skall förarprovarens arbete granskas och övervakas av ett organ som godkänts av medlemsstaten.

4.2 *Fortbildning*

- 4.2.1 Medlemsstaterna skall föreskriva att förarprovare för att behålla sitt tillstånd, oberoende av vilka kategorier tillståndet gäller, skall genomgå
- regelbunden fortbildning på sammanlagt minst fyra dagar per tvåårsperiod för att
 - bevara och uppdatera de nödvändiga kunskaperna och den nödvändiga prävarfärdigheten,
 - utveckla ny kompetens som blivit nödvändig för utövande av yrket,
 - se till att provare fortsätter att förrätta prov enligt rättvisa och enhetliga normer,
 - minimifortbildning på minst fem dagar under varje femårsperiod,
 - utveckla och bibehålla den nödvändiga praktiska körfärdigheten.
- 4.2.2 Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att garantera att särskild utbildning omedelbart ges sådana provare vars arbete enligt det befintliga kvalitetssystemet har befunnits ha allvarliga brister.
- 4.2.3 Fortbildningen kan ges i form av instruktioner, klassrumsutbildning, konventionell utbildning eller e-utbildning och får ske individuellt eller i grupp. Den kan innefatta ny ackreditering på de villkor som medlemsstaterna anser lämpliga.

- 4.2.4 Medlemsstaterna får föreskriva att, när en prövare har tillstånd att förrätta förarprov i mer än en kategori, uppfyllande av kravet på övervakning vid prov för en av dessa kategorier skall innebära att kravet har uppfyllts för mer än en kategori, förutsatt att det villkor som anges i punkt 4.2.5 är uppfyllt.
- 4.2.5 När en prövare under en tjugofyramånadersperiod inte har förrättat prov för en viss kategori skall denne på lämpligt sätt bedömas på nytt innan han tillåts förrätta förarprov i den kategorin. Den nya bedömningen kan genomföras som ett av kraven i punkt 4.2.1.

5. **Förvärvade rättigheter**

- 5.1. Medlemsstaterna får tillåta personer som fått tillstånd att förrätta förarprov omedelbart före dessa bestämmelsers ikraftträdande att fortsätta att förrätta förarprov trots att de inte har fått tillstånd i enlighet med de allmänna villkoren i punkt 2 eller den grundläggande utbildning för att erhålla kompetens som anges i punkt 3.
- 5.2 Dessa prövare skall trots detta bli föremål för regelbunden övervakning och arrangemang för kvalitetssäkring enligt i punkt 4.
-

BILAGA V

**MINIMIKRAV PÅ UTBILDNING AV FÖRARE OCH FÖRARPROV FÖR KOMBINATIONER ENLIGT
ARTIKEL 4.4 B ANDRA STYCKET**

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att
 - godkänna och övervaka utbildning enligt artikel 7.1 d, eller
 - anordna körprov enligt artikel 7.1 d.
 - 2.1 Förarutbildningens längd
 - minst 7 timmar.
 3. Förarutbildningens innehåll

Förarutbildningen skall omfatta de kunskaper, den förmåga och det beteende som beskrivs i punkterna 2 och 7 i bilaga II. Särskild omsorg skall ägnas följande:

 - Fordons rörelsedynamik, säkerhetskriterier, dragfordon och släpvagn (kopplingsmekanism), riktig lastning och säkerhetsdon.

En praktisk del av utbildningen skall omfatta följande övningar: Acceleration, fartminskning, backning, bromsning, stoppsträcka, körfältsbyte, bromsning/väjning, släpvagnens svängrörelser, på- och avkoppling av en släpvagn på ett motorfordon, parkering.

 - Varje utbildningsdeltagare skall genomföra den praktiska delen och visa sin förmåga och sitt beteende på allmän väg.
 - De fordonskombinationer som används för utbildningen skall omfattas av den körkortskategori som deltagarnas ansökningar avser.
 4. Körprovets längd och innehåll

Provets längd och den tillryggalagda sträckan måste vara tillräckligt för bedömning av förmåga och beteende enligt punkt 3.
-

BILAGA VI

**MINIMIKRAV PÅ UTBILDNING AV FÖRARE OCH FÖRARPROV FÖR MOTORCYKLAR I KATEGORI A
(STEGVIS TILLTRÄDE)**

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att
 - godkänna och övervaka utbildning enligt artikel 7.1 c, eller
 - anordna körprov enligt artikel 7.1 c.
 - 2.1 Förarutbildningens längd
 - minst 7 timmar.
 3. Förarutbildningens innehåll
 - Förarutbildningen skall omfatta de kunskaper, den förmåga och det beteende som beskrivs i punkt 6 i bilaga II.
 - Varje utbildningsdeltagare skall genomföra de praktiska delarna av utbildningen och visa sin förmåga och sitt beteende på allmän väg.
 - De motorcyklar som används för utbildningen skall omfattas av den körkortskategori som deltagarnas ansökningar avser.
 4. Körprovets längd och innehåll
- Provets längd och den tillryggalagda sträckan måste vara tillräckligt för bedömning av förmåga och beteende enligt punkt 3 i denna bilaga.
-

BILAGA VII

Del A

UPPHÄVT DIREKTIV OCH ÄNDRINGAR AV DET I KRONOLOGISK ORDNING

(enligt artikel 17)

Rådets direktiv 91/439/EEG ⁽¹⁾	(EGT L 237, 24.8.1991, s. 1)
Rådets direktiv 94/72/EG	(EGT L 337, 24.12.1994, s. 86)
Rådets direktiv 96/47/EG	(EGT L 235, 17.9.1996, s. 1)
Rådets direktiv 97/26/EG	(EGT L 150, 7.6.1997, s. 41)
Kommissionens direktiv 2000/56/EG	(EGT L 237, 21.9.2000, s. 45)
Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG, endast artikel 10.2	(EUT L 226, 10.9.2003, s. 4)
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003, endast bilaga II, punkt 24	(EUT L 284, 31.10.2004, s. 1)

(¹) Direktiv 91/439/EEG ändrades även genom följande rättsakt som inte har upphävts: 1994 års anslutningsakt.

Del B

TIDSFRISTER FÖR INFÖRLIVANDE MED NATIONELL LAGSTIFTNING OCH TILLÄMPNING

(enligt artikel 17)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande	Datum för tillämpning
Direktiv 91/439/EEG	1 juli 1994	1 juli 1996
Direktiv 94/72/EG	-	1 januari 1995
Beslut 96/427/EG	-	16 juli 1996
Direktiv 96/47/EG	1 juli 1996	1 juli 1996
Direktiv 97/26/EG	1 januari 1998	1 januari 1998
Direktiv 2000/56/EG	30 september 2003	30 september 2003, 30 september 2008 (bilaga II, punkt 6.2.5) och 30 september 2013 (bilaga II, punkt 5.2)
Direktiv 2003/59/EG	10 september 2006	10 september 2008 (passagerartransport) och 10 september 2009 (godstransport)

BILAGA VIII

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 91/439/EG	Föreliggande direktiv
Artikel 1.1, första meningen	Artikel 1.1 första meningen
Artikel 1.1, andra meningen	-
-	Artikel 1.2
Artikel 1.2	Artikel 2.1
—	Artikel 2.2
Artikel 1.3	-
Artikel 2.1	Artikel 1.1 andra meningen
Artikel 2.2	Artikel 3.1
	Artikel 3.2
	Artikel 3.3
Artikel 2.3	-
Artikel 2.4	-
Artikel 3.1 första stycket inledningsfrasen	Artikel 4.1 första meningen
-	Artikel 4.2 första strecksatsen
-	Artikel 4.2 tredje strecksatsen
Artikel 3.1 första stycket första strecksatsen	Artikel 4.3 första strecksatsen
Artikel 3.1 första stycket andra strecksatsen	Artikel 4.4 b första stycket
Artikel 3.1 första stycket tredje strecksatsen	Artikel 4.4 b andra stycket
Artikel 3.1 första stycket fjärde strecksatsen	Artikel 4.4 c
Artikel 3.1 första stycket femte strecksatsen	Artikel 4.4 f
Artikel 3.1 första stycket sjätte strecksatsen	Artikel 4.4 g
Artikel 3.1 första stycket sjunde strecksatsen	Artikel 4.4 j
Artikel 3.1 första stycket åttonde strecksatsen	Artikel 4.4 k
Artikel 3.2 första stycket inledningsfrasen	-
Artikel 3.2 första stycket första strecksatsen	Artikel 4.3 a
Artikel 3.2 första stycket andra strecksatsen	Artikel 4.4 a
Artikel 3.2 första stycket tredje strecksatsen	Artikel 4.4 d
Artikel 3.2 första stycket fjärde strecksatsen	Artikel 4.4 e
Artikel 3.2 första stycket femte strecksatsen	Artikel 4.4 h
Artikel 3.2 första stycket sjätte strecksatsen, inledningsfrasen	Artikel 4.4 i
Artikel 3.2 första stycket sjätte strecksatsen första understrecksatsen	-
Artikel 3.2 första stycket sjätte strecksatsen andra understrecksatsen	-

Direktiv 91/439/EG	Föreliggande direktiv
Artikel 3.3, inledningsfrasen	–
Artikel 3.3 första strecksatsen	Artikel 4.1 tredje meningen
Artikel 3.3 andra strecksatsen första stycket	Artikel 4.3 andra strecksatsen
Artikel 3.3 andra strecksatsen andra stycket	–
Artikel 3.3 tredje strecksatsen	Artikel 4.3 första strecksatsen
Artikel 3.3 fjärde strecksatsen	Artikel 4.4 första strecksatsen
Artikel 3.3 femte strecksatsen	Artikel 4.4 andra strecksatsen
–	Artikel 4.3
Artikel 3.4	–
Artikel 3.5	–
Artikel 3.6	Artikel 4.5 första meningen
—	Artikel 4.5 andra meningen
Artikel 4	Artikel 5
Artikel 5.1	Artikel 6.1
Artikel 5.1 a	Artikel 6.1 a
Artikel 5.1 b	Artikel 6.1 b
Artikel 5.2, inledningsfrasen	Artikel 6.2, inledningsfrasen
Artikel 5.2 a	Artikel 6.2 a
Artikel 5.2 b	Artikel 6.2 b
–	Artikel 6.2 c
–	Artikel 6.2 d
–	Artikel 6.2 e
–	Artikel 6.2 f
Artikel 5.3	–
Artikel 5.4	Artikel 6.4
Artikel 6.1, inledningsfrasen	Artikel 4.1, andra meningen
Artikel 6.1 a första strecksatsen	Artikel 4.3 a tredje strecksatsen
Artikel 6.1 a andra strecksatsen	Artikel 4.4 a andra strecksatsen
Artikel 6.1 b första strecksatsen	Artikel 4.3 b andra strecksatsen
–	Artikel 4.3 c andra strecksatsen
Artikel 6.1 b andra strecksatsen, alternativ 1	Artikel 4.4 b femte stycket
Artikel 6.1 b andra strecksatsen, alternativ 2	Artikel 4.4 c andra strecksatsen
Artikel 6.1 b tredje strecksatsen, alternativ 1 och 2	Artikel 4.4 g andra strecksatsen
Artikel 6.1 b tredje strecksatsen, alternativ 3 och 4	Artikel 4.4 e tredje strecksatsen
Artikel 6.1 c första strecksatsen, alternativ 1 och 2	Artikel 4.4 k andra strecksatsen
Artikel 6.1 c första strecksatsen, alternativ 3 och 4	Artikel 4.4 i andra strecksatsen
Artikel 6.2	Artikel 4.6 första stycket
–	Artikel 4.6 andra stycket
Artikel 6.3	Artikel 4.6 tredje och fjärde stycket

Direktiv 91/439/EG	Föreliggande direktiv
Artikel 7.1, inledningsfrasen	Artikel 7.1, inledningsfrasen
Artikel 7.1 a	Artikel 7.1 a
-	Artikel 7.1 b
-	Artikel 7.1 c
-	Artikel 7.1 d
Artikel 7.1 b	Artikel 7.1 e
Artikel 7.2	-
Artikel 7.3	-
-	Artikel 7.2
-	Artikel 7.3
Artikel 7.4	Artikel 7.4
Artikel 7.5	Artikel 7.5 a
-	Artikel 7.5 b
-	Artikel 7.5 c
-	Artikel 7.5 d
Artikel 7a.1	-
Artikel 7a.2	Artikel 8
Artikel 7b	Artikel 9
-	Artikel 10
Artikel 8	Artikel 11
Artikel 9	Artikel 12
Artikel 10	Artikel 13.1
-	Artikel 13.2
Artikel 11	Artikel 14
Artikel 12.1	-
Artikel 12.2	-
Artikel 12.3	Artikel 15
-	Artikel 16
Artikel 13	Artikel 17 första stycket
-	Artikel 17 andra stycket
-	Artikel 18
Artikel 14	Artikel 19
Bilaga I	-
Bilaga Ia	Bilaga I
Bilaga II	Bilaga II
Bilaga III	Bilaga III
-	Bilaga IV
-	Bilaga V
-	Bilaga VI

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1998:488)

dels att nuvarande 10 kap. 2 och 3 §§ ska betecknas 10 kap. 5 och 6 §§,
dels att 2 kap. 5 §, 3 kap. 4 b och 14 a §§ och 10 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 10 kap. 2-4 §§ av följande lydelse.

2 kap. 5 §¹

Nuvarande lydelse

Beteckning	Körkortsbehörighet
D1	buss som är <i>försedd</i> med <i>högst 16 sittplatser</i> utöver <i>förarplatsen</i> och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
D	buss <i>oavsett antal sittplatser och längd</i> samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.

Föreslagen lydelse

Beteckning	Körkortsbehörighet
D1	buss som är <i>konstruerad och tillverkad för att ta</i> högst 16 <i>passagerare</i> utöver <i>föraren</i> och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
D	buss <i>som är konstruerad och tillverkad för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren</i> samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.

¹ Senaste lydelse 2015:791

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Kravet på en genomförd riskutbildning för att få avlägga förarprov enligt 4 a § gäller inte

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 3 § eller

2. vid körprov för att upphäva villkor med begränsning till automatväxlat fordon.

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 6 § eller

Ett körkort får förnyas enligt 14 § första eller andra stycket om körkortshavaren

1. är permanent bosatt i Sverige,
2. studerar här sedan minst sex månader, eller

3. *varken är permanent bosatt eller sedan minst sex månader studerar i någon annan stat inom EES.*

Ett körkort får förnyas enligt 14 § tredje stycket om körkortshavaren

1. är permanent bosatt i Sverige, eller

2. inte är permanent bosatt i någon annan stat inom EES.

Ett körkort får förnyas enligt 14 § om körkortshavaren

1. är permanent bosatt i Sverige, eller

2. studerar här sedan minst sex månader.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag samt meddela föreskrifter om

1. lagens tillämpning på andra i utlandet utfärdade behörighetshandlingar som ger rätt att köra motordrivna fordon,

2. Transportstyrelsens prövning av andra körkortsärenden än som anges i 7 kap.,

3. registrering som behövs för tillämpningen av lagen,

4. att priset för deltagandet i introduktionsutbildning som anges i 4 kap. 7 § första stycket 4 inte får överstiga en viss nivå, och

² Senaste lydelse 2011:1580

³ Senaste lydelse 2014:148

5. avgifter för tillsyn enligt denna lag och enligt 8 kap. 12 § körkorts-förordningen (1998:980) samt ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna uppgiften att lämna ut körkort åt

1. företag som har tillstånd enligt postlagen (2010:1045) att bedriva postverksamhet (tillståndshavare),

2. dotterföretag till sådana tillståndshavare, och

3. företag som på uppdrag av en tillståndshavare eller dennes dotterföretag lämnar ut postförsändelser till mottagare (postombud).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om överlämnande enligt tredje stycket och om utlämnande av körkort.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får

överlämna uppgiften att lämna ut körkort åt

1. företag som har tillstånd enligt postlagen (2010:1045) att bedriva postverksamhet (tillståndshavare),

2. dotterföretag till sådana tillståndshavare, och

3. företag som på uppdrag av en tillståndshavare eller dennes dotterföretag lämnar ut postförsändelser till mottagare (postombud).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om överlämnande enligt första stycket och om utlämnande av körkort.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna uppgiften att ut-

färda internationella körkort åt en juridisk person.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådant överlämnande.

4 §⁴ Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagen.

⁴ Tidigare 10 kap. 4 § upphävd genom 2009:1352

Förteckning över remissinstanserna

Bilaga 3

Följande remissinstanser har inkommit med svar: Riksdagens ombudsmän (JO), Justitiekanslern (JK), Förvaltningsrätten i Karlstad, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Regelrådet, Trafikverket, Transportstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges trafikskolors riksförbund (STR), Kungl. Automobil Klubben, Sveriges Motorcyklisters Centralorganisation.

Svar har inte inkommit från Svenska Transportarbetareförbundet, Sveriges Bussföretag, Motorförarnas Helnykterhetsförbund, Motormännens Riksförbund, OK Förlaget AB, Försvarets Motorklubb och Caravan Club of Sweden.

Framställans lagförslag

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 19 och 23 §§ körkortslagen (1998:488) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap. 19 §¹

En ansökan om beslut om villkor om alkohol får bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkohol. Sådan lämplighet förutsätter att sökanden

1. kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, om-döme och ansvar i trafiken,
2. inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), och
3. uppfyller de andra medicinska krav än krav på frånvaro av alkohol-missbruk eller alkoholberoende som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

Som bruk av narkotika enligt första stycket 2 anses inte en be-handling med läkemedel som har ordinerats av läkare under förut-sättning att bruket inte innebär någon trafiksäkerhetsrisk. Vid be-dömningen ska särskilt beaktas det läkemedel som ordinerats, behand-lingsföljsamhet och omständighe-terna i övrigt kring behandlingen.

5 kap. 23 §²

Om körkortshavaren bryter mot 22 §, och därigenom inte längre bedöms uppfylla kraven på lämp-lighet enligt 19 § 1, ska beslutet om villkor om alkohol undranröjas. Beslutet ska även undanröjas om körkortshavaren under villkorstiden inte uppfyller de krav på lä-mplighet som anges i 19 § 2 och 3.

Om körkortshavaren bryter mot 22 §, och därigenom inte längre bedöms uppfylla kraven på lämp-lighet enligt 19 § första stycket 1, ska beslutet om villkor om alkohol undranröjas. Beslutet ska även undanröjas om körkortshavaren under villkorstiden inte uppfyller de krav på lämplighet som i övrigt anges i 19 §.

¹ Senaste lydelse 2010:1914

² Senaste lydelse 2010:1914

Om beslutet undanröjs, ska körkortet återkallas. En spärrtid ska då Bilaga 4
bestämmas som motsvarar den återstående villkorstiden.

Men återkallelse avses i andra stycket även återkallelse tills vidare
enligt 5 kap. 5 § och med spärrtid sådan giltighetstid som beslutats enligt
den paragrafen.

Denna lag träder i kraft den xx.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har inkommit med svar: Riksdagens ombudsmän (JO), Justitiekanslern (JK), Förvaltningsrätten i Uppsala, Förvaltningsrätten i Malmö, Kammarrätten i Stockholm, Åklagarmyndigheten, Arbetsmiljöverket, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Trafikverket, Trafikanalys, Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Motormännens Riksförbund, Trafikförsäkringsföreningen, Svensk trafikmedicinsk förening, Svenska läkaresällskapet, Sveriges Läkarförbunds Etik och Ansvarsråd (EAR), Trafikmedicinskt Centrum Huddinge (TRMC), Svensk Försäkring, Sveriges Motorcyklister, Svensk förening för allmänmedicin och Transportstyrelsen.

Svar har inte inkommit från: Motorförarnas Helnykterhetsförbund (MHF) och Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande (NTF).